

راهنمای کمک‌های اولیه

و

مراقبت بهداشتی سگ

ترجمه و تالیف :

دکتر علیرضا قمریان

قابل توجه خوانندگان محترم
جهت مشاوره و تعیین وقت معاینه حیوان خانگی خود
توسط

آقای دکتر علیرضا قمریان ، می توانید با

تلفن همراه ۰۹۰۱۰۲۷۳۷۰۰

تماس حاصل فرمایید .

راهنمای کمکهای اولیه و مراقبت بهداشتی

سگ

ترجمه و تألیف:
دکتر علیرضا قمریان

قمریان، علیرضا، ۱۳۵۴ - گردآورنده و مترجم.
راهنمای کمکهای اولیه و مراقبت بهداشتی سگ / ترجمه و تألیف
علیرضا قمریان. - تهران: قمریان، ۱۳۸۴.
۷۹ ص.

ISBN : 978-964-96087-6-1

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
۱. سگها - بیماریها - درمان. ۲. سگها - زخمها و آسیبها -
درمان. ۳. سگها - بهداشت. ۴. کمکهای اولیه برای حیوانات الف. عنوان.

۶۳۶/۷۰۸۹

SF۹۹۱/۸۸/۲

۲۹۰۷۶-۸۴

کتابخانه ملی ایران

راهنمای کمکهای اولیه و مراقبت بهداشتی سگ

ترجمه و تألیف : دکتر علیرضا قمریان

ناشر : انتشارات قمریان (تلفن : ۵-۰۸۰۴-۶۶۹۱)

نوبت چاپ : یازدهم ۱۳۸۹

تیراژ : ۱۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی : طاووس رایانه

چاپ و صحافی : نقش طاووس

قیمت : ۱۰۰,۰۰۰ تومان

ISBN : 978-964-96087-6-1

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۹۶۰۸۷-۶-۱

فهرست مطالب

مراقبت از دندان‌ها و لثه‌ها ..... ۱۵ مسواک زدن دندان‌ها ..... ۱۵ پاک کردن پلاک‌های دندانی ..... ۱۶ پاک کردن گوش ..... ۱۶ کوتاه کردن ناخن‌ها ..... ۱۶ انباشتگی غدد مقعدی ..... ۱۶ علائم انباشتگی غدد مقعدی ..... ۱۶ کاری که انجام می‌دهید ..... ۱۷ مثالی از برنامه کامل بهداشتی ..... ۱۷ خلاصه ..... ۱۸ بخش دوم: تغذیه ..... ۱۹ مقدمه ..... ۱۹ استفاده از آب تمیز و بهداشتی ..... ۱۹ آنچه که در تغذیه سگ باید ..... ۱۹ انواع غذاهای در دسترس ..... ۱۹ مقدار غذایی که به سگ می‌دهید ..... ۲۰ دفعات غذا در طول روز ..... ۲۰ کنترل وزن ..... ۲۱ راه‌های تعیین وزن سگ ..... ۲۱ تعیین وزن به وسیله دیدن ..... ۲۱ تعیین وزن به وسیله لمس کردن ..... ۲۱ تعیین وزن به وسیله ترازو ..... ۲۱ کم کردن وزن سگ ..... ۲۱ اقداماتی برای کاهش وزن ..... ۲۱ مکمل‌های غذایی ۲۲	مقدمه ..... ۷ فصل اول: راهنمای مراقبت بهداشتی سگ ..... ۹ بخش اول: طب پیشگیری ..... ۱۱ مقدمه ..... ۱۱ مراجعه به دامپزشک ..... ۱۱ واکسیناسیون ..... ۱۲ پیشگیری از بیماری‌ها به وسیله ..... ۱۲ واکسیناسیون ..... ۱۲ هاری ..... ۱۲ دیستمبر ..... ۱۲ عقیم کردن ..... ۱۳ اخته کردن ..... ۱۳ فواید اخته کردن ..... ۱۳ ضررهای اخته کردن ..... ۱۳ ماده‌ها ..... ۱۳ فواید عقیم کردن ..... ۱۳ ضررهای عقیم کردن ..... ۱۴ انگل‌ها ..... ۱۴ ورزش ..... ۱۴ مراقبت از پوست ..... ۱۴ برس زدن ..... ۱۴ حمام ..... ۱۴ مکمل‌های غذایی ..... ۱۵ کک‌ها ۱۵

فصل ۲: کمک‌های اولیه.....	۳۱	پس‌مانده‌های غذایی.....	۲۲
بخش اول: اقدامات ضروری.....	۳۲	خلاصه.....	۲۲
کلیات.....	۳۲	بخش سوم: انگل‌ها.....	۲۳
روش اندازه‌گیری وزن.....	۳۲	مقدمه.....	۲۳
اندازه‌گیری درجه حرارت.....	۳۲	کرم قلب.....	۲۳
روش اندازه‌گیری دما.....	۳۲	کرم‌ها.....	۲۳
گرفتن نبض.....	۳۲	● کرم گرد.....	۲۴
گرفتن تعداد تنفس.....	۳۲	● کرم نواری.....	۲۴
پوزه‌بند زدن به سگ.....	۳۳	● کرم قلابدار.....	۲۴
طریقه پوزه‌بند زدن.....	۳۳	● کرم شلاقی.....	۲۴
احیاء قلبی - تنفسی: اقدامی برای نجات	۳۴	کاری که باید انجام دهید.....	۲۴
زندگی سگ.....	۳۴	اقداماتی جهت پیشگیری.....	۲۵
کلیات.....	۳۴	سایر انگل‌های رودای.....	۲۵
تنفس دهان به بینی و ماساژ قلبی.....	۳۴	کوکسیدیا.....	۲۵
تنفس دهان به بینی.....	۳۴	ژیاردیا.....	۲۵
طریقه عمل.....	۳۴	کچلی.....	۲۵
ماساژ قلبی.....	۳۴	علائم کچلی.....	۲۵
احیاء قلبی - تنفسی.....	۳۵	کاری که باید انجام دهید.....	۲۵
طریقه عمل - یک نفری.....	۳۵	کک‌ها.....	۲۵
طریقه عمل - دو نفری.....	۳۵	اقداماتی برای کنترل کک‌ها.....	۲۶
نکاتی که باید به خاطر بسپارید.....	۳۵	کنه‌ها.....	۲۶
بخش دوم: فوریت دامپزشکی	۳۶	اقداماتی جهت کنترل کنه‌ها.....	۲۶
غیرپیش‌بینی شده.....	۳۶	جرب.....	۲۷
کاری که باید انجام دهید.....	۳۶	اقداماتی برای کنترل جرب.....	۲۷
کاری که نباید انجام دهید.....	۳۷	گال.....	۲۷
بخش سوم: تصادف با اتومبیل،	۳۸	علائم گال.....	۲۷
ضرب‌دیدگی.....	۳۸	خلاصه.....	۲۷
کلیات.....	۳۸	بخش چهارم: سگ پیر.....	۲۸
علائم تصادف سگ با ماشین.....	۳۸	مقدمه.....	۲۸
اقداماتی که باید انجام دهید.....	۳۸	پیری.....	۲۸
بخش چهارم: شکستگی اندام‌ها،	۳۹	تغذیه.....	۲۹
پیچ‌خوردگی، کشیدگی وترها،	۳۹	تمرین (ورزش).....	۲۹
دررفتگی‌ها.....	۴۰	مشکلات زمان پیری.....	۲۹
کلیات.....	۴۰	خلاصه.....	۳۰

بخش ۱۱: گرم‌زدگی	۵۱	کاری که انجام می‌دهید	۴۰
کلیات	۵۱	اقداماتی که نباید انجام دهید	۴۱
علائم گرم‌زدگی	۵۲	بخش پنجم: زخم‌ها	۴۲
اقدامی که باید انجام دهید	۵۲	کلیات	۴۲
اقداماتی که نباید انجام دهید	۵۲	زخم‌های بسته	۴۲
بخش ۱۲: سرمازدگی، یخ‌زدگی	۵۳	علائم زخم بسته	۴۲
کلیات	۵۳	کاری که باید انجام دهید	۴۲
علائم سرمازدگی	۵۳	اقداماتی که باید از انجام آن خودداری کنید	۴۲
علائم یخ‌زدگی	۵۳	زخم‌های باز	۴۳
اقداماتی که باید انجام دهید	۵۳	علائم زخم باز	۴۳
اقداماتی که نباید انجام دهید	۵۴	اقدامی که باید انجام دهید	۴۳
بخش ۱۳: خفگی، وجود جسم خارجی در دهان	۵۵	اقداماتی که نباید انجام دهید	۴۳
کلیات	۵۵	بخش ششم: عفونت	۴۴
علائم خفگی	۵۵	علائم عفونت	۴۴
اقداماتی که باید انجام دهید	۵۵	اقدامی که باید انجام دهید	۴۴
علائم وجود جسم خارجی در دهان	۵۶	بخش هفتم: مارگزیدگی	۴۵
اقداماتی که باید انجام دهید	۵۶	علائم مارگزیدگی	۴۵
اقداماتی که نباید انجام دهید	۵۶	اقداماتی که باید انجام دهید	۴۵
بخش ۱۴: مسمومیت	۵۷	اقداماتی که نباید انجام دهید	۴۵
کلیات	۵۷	بخش هشتم: نیش‌زدن حشرات	۴۶
پیشگیری از مسمومیت	۵۷	علائم گزش حشرات	۴۶
اقداماتی که باید انجام دهید	۵۸	اقداماتی که باید انجام دهید	۴۶
اقداماتی که نباید انجام دهید	۵۸	کاری که نباید انجام دهید	۴۶
بخش ۱۵: اسهال و استفراغ	۵۹	بخش نهم: سوختگی	۴۷
کلیات	۵۹	کلیات	۴۷
پیشگیری از اسهال و استفراغ	۶۰	علائم سوختگی	۴۷
بخش ۱۶: غرق‌شدگی	۶۱	اقداماتی که باید انجام دهید	۴۷
کلیات	۶۱	بخش دهم: برق‌گرفتگی	۴۹
علائمی غرق‌شدگی	۶۱	کلیات	۴۹
اقداماتی که باید انجام دهید	۶۱	پیشگیری از برق‌گرفتگی	۴۹
در مورد سگ‌های کوچک	۶۱	علائم برق‌گرفتگی	۴۹
در مورد سگ‌های بزرگ	۶۱	اقداماتی که باید انجام دهید	۵۰
اقداماتی که نباید انجام دهید	۶۱	اقداماتی که نباید انجام دهید	۵۰

استعمال دارو در چشم.....	۷۰	بخش ۱۷: حمله مغزی.....	۶۲
استعمال پماد.....	۷۰	کلیات.....	۶۲
استعمال قطره.....	۷۰	علائم حملات مغزی عمومی.....	۶۲
استعمال دارو در گوش.....	۷۰	علائم حمله عصبی جزئی.....	۶۲
بخش ۲: آتل، بانداز، زهکشی.....	۷۲	اقداماتی که باید انجام دهید.....	۶۳
کلیات.....	۷۲	اقداماتی که نباید انجام دهید.....	۶۳
آتل.....	۷۲	بخش ۱۸: پیچ خوردگی معده.....	۶۴
مراقبت از آتل.....	۷۲	کلیات.....	۶۴
بانداز.....	۷۳	علائم پیچ خوردگی معده.....	۶۴
مراقبت از بانداز.....	۷۳	اقدامی که باید انجام دهید.....	۶۴
زهکش.....	۷۳	بخش ۱۹: انتقال سگ به دامپزشک.....	۶۵
محافظت از زهکش.....	۷۳	کلیات.....	۶۵
گردنبند الیزابت.....	۷۳	نکاتی که باید به خاطر بسپارید.....	۶۵
بخش ۳: عملیات قبل و بعد از جراحی.....	۷۵	انتقال سگ با صدمات جزئی به دامپزشک.....	۶۵
کلیات.....	۷۵	.....	۶۶
قبل از عمل.....	۷۵	انتقال با جراحات وخیم.....	۶۶
اقداماتی که باید انجام دهید.....	۷۵	اقداماتی که باید انجام دهید.....	۶۶
اقداماتی که نباید انجام دهید.....	۷۵		
بخش ۴: توانبخشی.....	۷۷	فصل ۳: موارد بعد از فوریت‌های	
کلیات.....	۷۷	دامپزشکی.....	۶۷
دوره استراحت.....	۷۷	بخش ۱: دارو دادن.....	۶۹
اقداماتی که باید انجام دهید.....	۷۷	کلیات.....	۶۹
		قرص دادن به وسیله دست.....	۶۹

مقدمه

همگام با پیشرفت‌های روزافزون در رشته‌های مختلف علوم دامپزشکی، علاقه و وابستگی مردم به نگهداری از حیوانات خانگی روز به روز در کشور ما در حال افزایش است، زیرا حیوانات دست‌آموز به انسان آرامش داده و زندگی را برای افرادی همچون نابینایان، افراد مسن و تنها قابل تحمل و شیرین‌تر می‌کند. با توجه به رابطه نزدیک بین صاحبان دام و حیوانات خانگی موقعیتی ایجاد می‌گردد که آنها از احساس ناامنی، تنهایی و خلوتی نجات پیدا کنند.

در حقیقت وجود تعداد زیاد حیوانات دست‌آموز خانگی خود نشانه‌ای از علاقه شدید مردم به نگهداری از این‌گونه حیوانات بوده، به‌طوری‌که بعضی اوقات محبت و نزدیکی با حیوانات به شکلی بسیار عاطفی درآمده و حتی نزدیک‌تر از روابط بسیاری از انسان‌ها نسبت به یکدیگر می‌گردد.

امروزه علاوه بر سگ و گربه که زمانی تنها حیوان خانگی مورد علاقه مردم بودند، تعداد بسیار زیادی از انواع مختلف حیوانات اهلی، وحشی، پرندگان و جوندگان به‌عنوان حیوان دست‌آموز در منازل، کودکانستان‌ها و مهدکودک‌ها نگهداری می‌شوند. لذا عدم اطلاع کافی از شناخت بیماری‌های قابل انتقال به انسان، گاهی سلامت صاحبان آنها را مورد تهدید قرار می‌دهد. بنابراین با توجه به علاقه و استقبال که مردم از حیوانات خانگی به‌عمل می‌آورند لازم است اطلاع از بیماری‌های قابل انتقال از حیوانات خانگی به انسان که سلامتی این‌گونه حیوانات به‌خصوص بچه‌هایی که با آنها تماس نزدیک دارند را به‌دست آورند. و با بالا بردن سطح آموزش و درک بیشتر از منابع عفونت جهت پیشگیری از بیماری‌های قابل انتقال، توجه و دقت بیشتری را مبذول دارند.

کتاب حاضر بیشتر برای کسانی که به نحوی آشنائی لازم با حیوانات خانگی به‌خصوص سگ را نداشته‌اند نوشته شده و می‌تواند راهنمایی جهت آشنائی بیشتر برای این دسته از علاقمندان باشد. جهت اطلاعات بیشتر در مورد اصول نگهداری و تربیت سگ می‌توانید به سایر کتابهای این مجموعه مراجعه نمایید.

دکتر علیرضا قمریان

تهران

آبان‌ماه ۱۳۸۳

فصل اول

راهنمای مراقبت بهداشتی سنگ

بخش اول

طب پیشگیری

مقدمه

طب پیشگیری شامل اقداماتی است که برای جلوگیری از بیماری انجام می‌شود. با پیگیری یک برنامه کامل بهداشتی شما می‌توانید امکان حفظ سلامتی را در طول زندگی برای حیوان خود فراهم سازید. مهمترین بخش طب پیشگیری، رعایت برنامه غذایی متعادل و معاینات دامپزشکی منظم و سالیانه می‌باشد. در بخش دوم در مورد تغذیه بحث و بررسی خواهد شد. قسمت‌های دیگر طب پیشگیری در زیر آمده است.

مراجعه به دامپزشک

مطمئن‌ترین روش برای حفظ سلامتی سگ مراجعه منظم به دامپزشک می‌باشد. دامپزشک قادر است برنامه مخصوصی را برای سگ شما طرح و برنامه‌ریزی نماید. معاینات منظم برای دامپزشک این امکان را فراهم می‌کند که بهبود سگ شما را تحت نظر گرفته و برنامه لازم را تنظیم نماید علاوه بر این دامپزشک اطلاعاتی را می‌داند که در موقعیت زیست-محیطی محل سکونت شما کاربرد دارد (مانند سیر تکاملی و مدت فعالیت حشراتی از قبیل کک و شیوع بیماری‌های بخصوص و مکان‌هایی که حشرات در آن بیشتر به‌سر می‌برند). شما باید به چند دلیل به دامپزشک مراجعه کنید زیرا:

● پیشگیری از یک بیماری از درمان آن آسانتر است. اگر اقداماتی برای پیشگیری از بیماری انجام شود بهتر از اقداماتی است که برای درمان سگ لازم می‌شود. تعدادی از بیماری‌ها غیر قابل درمان می‌باشند (هاری معروفترین این بیماری‌هاست)

● اصولاً پیشگیری یک بیماری از درمان آن ارزانتر است. واکسیناسیون اگر چه ممکن است گران به نظر آید اما خیلی ارزانتر از معالجه یک بیماری می‌باشد. پولی که صرف طب پیشگیری می‌شود مانند بیمه شدن در برابر بیماریست. طب پیشگیری مطمئن‌ترین روش موجود برای حفظ سلامتی سگ شماست.

● سگ شما ممکن است تنها کسی نباشد که به بیماری مبتلا می‌شود. تعدادی از بیماری‌ها که سلامت سگ شما را تهدید می‌کند می‌تواند به انسان منتقل شود. اقداماتی که برای محدود کردن بیماری‌های مشترک سگ و انسان انجام می‌شود برای حفظ سلامتی کل خانواده مهم است.

● شما باید به محض خریدن سگ یا توله سگ به دامپزشک مراجعه کنید. این بهترین زمان برای شروع یک برنامه بهداشتی کامل است.

● بعد از اولین معاینه شما باید به‌طور مرتب سالیانه سگ خود را برای معاینات مختلف نزد دامپزشک خود ببرید. علاوه بر این باید هر ۶ ماه

تجدید سالانه واکسن برای فعال نگه داشتن سیستم ایمنی لازم می‌باشد.

پیشگیری از بیماری‌ها به وسیله واکسیناسیون هاری:

یکی از وحشتناک‌ترین بیماری‌هاست که هیچ درمانی ندارد. هاری به مغز و سیستم عصبی آسیب می‌رساند. گاز گرفتگی به وسیله حیوانات وحشی آلوده مهمترین راه انتقال هاری می‌باشد. این حیوانات اغلب شامل راکون، روباه، راسو، خفاش و سگ‌ها و گربه‌های هار می‌باشند. توله سگ‌ها باید اولین واکسن هاری خود را در سن ۳ ماهگی دریافت نمایند. بعد از آن واکسن باید هر ساله تکرار شود. بهترین واکسن برای سگ شما به وسیله دامپزشک به شما توصیه می‌شود. اگر سگ شما به وسیله حیوانی که نسبت به هار بودن آن مشکوک هستید گاز گرفته شد، هر چه سریعتر به دامپزشک مراجعه کنید. سگ شما ممکن است به واکسن‌های یادآور برای تقویت سیستم ایمنی احتیاج داشته باشد. حتی ممکن است حیوان شما برای معاینه مدتی در قرنطینه نگهداری شود. افرادی که با سگ سر و کار دارند ممکن است در معرض هاری قرار گیرند. شخصی که به وسیله حیوانی گاز گرفته شد باید فوراً برای مراقبت پزشکی اقدام کند.

دییستمبر

ویروس این بیماری به دستگاه تنفس، گوارش و سیستم عصبی حمله می‌کند. این بیماری موجب سرفه، تورم ملتحمه، استفراغ، اسهال و از دست دادن آب بدن شده و علیرغم معالجه اغلب موجب مرگ می‌گردد. همراه واکسن دیستمپر واکسن‌های زیر نیز تزریق می‌گردد. این واکسن‌ها عبارتند از:

- پارواویروس: یک بیماری ویروسی است که باعث استفراغ و اسهال خونی شدید می‌شود. این بیماری باعث کمبود آب بدن شده می‌تواند بر

یا یکسال بسته به موقعیت جغرافیای محل سکونت خود سگتان را برای آزمایشات انگلی به کلینیک ببرید.

- نمونه‌ای از مدفوع تازه حیوان که کمتر از ۲۴ ساعت از زمان دفع آن گذشته باشد به همراه خود ببرید. مدفوع گرفته شده برای بررسی کرم‌ها و انگل‌های روده‌ای استفاده خواهد شد.

- حیوان را در حالی که کاملاً به وسیله قلاده تحت کنترل شماست به کلینیک ببرید زیرا احتمالاً در کلینیک حیوانات دیگری نیز وجود دارند و شما باید قادر به کنترل سگ خود باشید.

- سعی کنید اعمال غیرعادی را که به تازگی از سگ شما سر زده به‌خاطر آورید. تا حد ممکن جزئیات اعمال فوق را به اطلاع دامپزشک برسانید.

واکسیناسیون

واکسیناسیون وسیله مطمئنی برای تحریک سیستم ایمنی بدن که راه طبیعی دفاع بدن علیه بیماری‌هاست می‌باشد. اولین بار که ویروس یا باکتری وارد بدن شده و با سیستم ایمنی بدن درگیر می‌شود، سیستم ایمنی مکانیسم دفاعی را در برابر آنها توسعه می‌دهد که در صورت ورود دوباره ویروس در آینده در برابر آن مقاومت خواهد کرد. واکسن از همان عاملی که تولید بیماری می‌کند ساخته می‌شود. ولی در عامل بیماری تغییراتی ایجاد شده که بی‌ضرر می‌باشد. سیستم ایمنی توانایی تمایز بین عامل واقعی بیماری و واکسن را ندارد در نتیجه این ویژگی به سیستم ایمنی این امکان را می‌دهد که بدون مبتلا شدن به بیماری در برابر آن مقاوم شود. بیشتر واکسن‌ها در زمان جوانی سگ‌ها به آنها تلقیح می‌شود. توله سگ‌ها باید بین ۴-۲ مرتبه به‌طور مجزا واکسن دریافت کنند. توالی منظم واکسیناسیون به سگ شما این امکان را می‌دهد که به تدریج ایمنی کافی در برابر بیماری پیدا کند. تا زمانی که سگ تمام واکسن‌ها را دریافت نکرده باشد کاملاً در برابر بیماری ایمن نخواهد شد.

ضمناً این عمل فواید رفتاری و بهداشتی خوبی دارد. عقیم کردن باعث تغییر رفتار سگ شما نمی‌شود.

اخته کردن

اخته کردن نرها عبارت است از خارج کردن بیضه‌ها که این عمل بیشتر در سنین ۱۲-۶ ماهگی انجام می‌گیرد.

فواید اخته کردن

- جلوگیری از حاملگی که باعث ایجاد توله‌های ناخواسته می‌شود.
- تغییر رفتارها اغلب باعث کاهش قابلیت تهاجمی سگ می‌گردد.
- احتمال اینکه سگ جهت انجام عملیات جنسی از منزل خارج شود کم می‌گردد و لذا احتمال برخورد آن با اتومبیل کاهش می‌یابد.
- مشکلات مربوط به پروستات را که در سگ‌های مسن معمول می‌باشد کاهش می‌دهد.

ضررهای اخته کردن

- امکان زاد و ولد از بین می‌رود.
- نیاز به عمل جراحی همراه با بیهوشی عمومی دارد.
- باعث افزایش وزن می‌شود که این عارضه می‌تواند به آسانی به وسیله رژیم غذایی و ورزش و جست و خیز متعادل کنترل گردد.

ماده‌ها

- عقیم کردن حیوانات ماده که به برداشتن تخمدان معروف است شامل خارج کردن تخمدان و رحم می‌باشد. عقیم کردن حیوانات ماده بیشتر در سنین ۶ تا ۱۲ ماهگی انجام می‌شود.

فواید عقیم کردن

- جلوگیری از آبستنی که منجر به تولد توله سگ‌های ناخواسته می‌شود.
- جلوگیری از خونریزی در طول زمان‌های خاص

ماهیه قلب اثر بگذارد. درمان پارواویروس مشکل بوده، غالباً باعث مرگ می‌گردد.

● لیتوسپیروزیس: دو نوع از این بیماری وجود دارد. هر دو نوع آن باکتریایی بوده به کلیه، کبد و گلبول‌های قرمز آسیب می‌رساند. این بیماری ممکن است قابل انتقال به انسان نیز باشد.

● هپاتیت سگ‌ها: بیماری ویروسی است که به کبد آسیب می‌رساند و باعث زردی، استفراغ، اسهال و کمبود آب بدن می‌شود. این بیماری اغلب کشنده می‌باشد.

● پارا آنفلوانزای سگ‌ها: بیماری ویروسی است که بر روی سیستم تنفسی اثر گذاشته ندرتاً موجب مرگ می‌شود. ولی می‌تواند موجب ناتوانی بدن گردد. همچنین می‌تواند موجب یک عفونت دائمی گردد که در نتیجه آن مقاومت سیستم ایمنی کاهش می‌یابد. این بیماری در نهایت باعث مستعدتر شدن سگ در برابر عفونت‌های ثانویه سیستم تنفسی می‌گردد و باعث می‌شود بیماری‌های ثانویه خطرناکتر گردند.

● کروناویروس: عامل یک بیماری ویروسی است که بر روی دستگاه گوارش اثر می‌گذارد و می‌تواند باعث اسهال و استفراغ گردد. این بیماری ممکن است موجب کاهش آب بدن گشته در نتیجه منجر به مرگ حیوان گردد.

● بوردتلا: به عنوان عامل سرفه سگدانی (Kennel cough) معروف می‌باشد. یک بیماری باکتریایی است که سیستم تنفسی را متأثر می‌کند و ندرتاً کشنده بوده اما می‌تواند سگ را برای چندین هفته ناتوان کند. حیوان ممکن است سرفه‌های سریعی داشته باشد که اغلب همراه مقدار زیادی ترشحات موکوسی است. در طول این مدت ممکن است سگ برای بیماری‌های ثانویه مستعدتر باشد.

عقیم کردن

عقیم کردن عبارت از برداشتن غدد جنسی سگ به منظور جلوگیری از زاد و ولد آن می‌باشد. این عمل به کنترل جمعیت سگ‌ها کمک می‌کند.

ورزشی مانند نژادهای کاری با ورزش زیاد شاداب و دارای رشد خوب می‌شوند. این سگ‌ها به زمان بیشتری برای ورزش نیاز دارند و قسمت بیشتری از وقت روزانه شما را به خود اختصاص می‌دهند. ● برای اینکه ورزش سگ سودمندتر واقع شود باید با قاعده و در مدت زمانی معین و ثابت باشد و باید دوبار در روز ورزش کند. کم و زیاد نکردن ورزش به این معناست که مقدار و نوع ورزش در یک دوره ثابت باشد. تغییر سریع ورزش از سبک به سنگین باعث آسیب‌دیدگی ماهیچه‌ها یا رباطات و پیچ خوردگی وترها می‌گردد. برای جلوگیری از تکراری شدن ورزش نوع آن را تغییر دهید. این عمل می‌تواند مانع خستگی شما و سگ شما گردد.

مراقبت از پوست

مراقبت صحیح از پوست در جلوگیری از عفونت‌های پوست مؤثر می‌باشد. اگر سگ به‌طور دائمی خودش را می‌خاراند یا گاز گرفته و مجروح می‌کند مراقبت از پوست و معالجه آن مشکل بوده باعث ایجاد مشکلات بعدی نیز می‌گردد. سگ‌هایی که مشکل پوستی دارند قادر به آلوده کردن دیگران نیز می‌باشند.

برس زدن

مراقبت صحیح پوست با برس زدن روزانه شروع می‌شود. این عمل پوست را تحریک کرده باعث ریزش موهای زائد و پوسته‌های شاخی می‌شود و از گسترش بیشتر گره‌ها و پیچش مو جلوگیری می‌کند (مخصوصاً در سگ‌هایی که دارای موهای بلند هستند). به‌علاوه برس زدن روزانه سگ، این امکان را فراهم می‌آورد که هر روز حیوان خود را کنترل کنید.

حمام

بیشتر سگ‌ها باید هر شش ماه (یک ماه یکبار - مترجم) حمام گرفته شوند. اما نژادهایی که پوست‌های روغنی و چربی دارند به شستشوی

(فحلی).

- کاستن از احتمال سرطان سینه (اگر در دوره‌های اولیه زندگی انجام شود).
- کاهش خطر چرکی شدن رحم (بیماری خطرناکی که باعث تجمع چرک در رحم می‌شود)

ضررهای عقیم کردن

- امکان زاد و ولد از بین می‌رود.
- به یک عمل جراحی همراه بیهوشی نیاز دارد.
- باعث افزایش وزن می‌گردد که می‌تواند به آسانی به وسیله رژیم غذایی متعادل کنترل شود.

انگل‌ها

تعداد زیادی انگل وجود دارد که سلامتی سگ شما را تهدید می‌کند و شامل کرم قلب، کرم‌های دستگاه گوارش، کک‌ها، کنه‌ها و جرب می‌باشد.

ورزش

ورزش مرتب و منظم باعث شادابی، نشاط و چالاکی حیوان شده در نتیجه به سلامتی حیوان کمک می‌کند. ورزش، ماهیچه‌ها را تقویت کرده باعث می‌شود قلب نسبت به حالت عادی مقدار بیشتری خون به داخل رگ‌ها پمپاژ کند. این عمل به عملکرد همه ارگان‌های داخلی کمک کرده می‌تواند احتمال بیماری‌های خطرناک مانند بیماری‌های قلب، عروق و دیابت را کاهش دهد. ورزش موجب افزایش مصرف کالری در بدن گشته از چاقی مفرط جلوگیری می‌کند. ورزش همچنین تنوع و سرگرمی برای سگ بوده می‌تواند از بسیاری مشکلات رفتاری مانند جویدن اسباب و اثاثیه خانه و لیسیدن خود جلوگیری کند.

نوع تمرین در سگ‌ها متنوع بوده به عوامل و فاکتورهایی بستگی دارد که عبارتند از: سن سگ، اندازه و نوع نژاد آن. سگ کوچکی که در خانه نگهداری می‌شود نسبت به سگ‌های بزرگ ورزشی به ورزش کمتری احتیاج دارد. سگ‌های

که می‌تواند باعث از دست دادن دندان‌ها گردد. همچنین امکان دارد عفونت وارد خون گشته به ارگان‌های درونی مانند کلیه آسیب برساند. دندان‌ها و لثه‌های عفونی عامل ناتوان کننده‌ای بخصوص برای حیوانات پیر می‌باشند. با دامپزشکتان در مورد اقدامات لازم برای حفاظت دندان‌ها و لثه‌ها مشورت کنید. تعدادی از عواملی که در سلامت دندان‌ها و لثه‌ها مفید می‌باشند در زیر مطرح شده‌اند:

- استفاده از استخوان: استخوان‌های بزرگ بسیار سخت بوده و برای مراقبت از دندان خوب و مفید می‌باشد. جویدن استخوان عامل مؤثری برای تمیز کردن دندان و تحریک لثه می‌باشد ولی استخوان‌ها غیر قابل هضم می‌باشند. اگر تکه‌ای از استخوان بلعیده شود می‌تواند منجر به مشکلات گوارشی گردد. علاوه بر این گاهی خارج کردن استخوان نیاز به عمل جراحی دارد. استخوان مرغ نازک‌تر بوده و آسان‌تر می‌شکند و اغلب موجب انسداد گلو می‌شود. این استخوان‌ها هرگز نباید در اختیار سگ قرار گیرند.

- استفاده از بیسکویت: ترکیب سخت آنها در مراقبت از دندان‌ها و لثه‌ها مؤثر است و به آسانی هضم می‌شوند و اغلب حاوی ویتامین‌های مختلف هستند. ولی از دادن بیسکویت زیاد باید خودداری کنید زیرا منجر به افزایش وزن سگ می‌گردند.

- استفاده از پوست خام: پوست خام درست مانند استخوان می‌تواند دندان‌ها را تمیز کرده و لثه را تحریک نماید. با این مزیت که پوست خام قابل هضم می‌باشد. بلعیدن تکه‌ای پوست خام با کیفیت بالا به ندرت خطر آفرین می‌باشد.

مسواک زدن دندان‌ها

یکبار مسواک زدن دندان‌های سگ در هفته توصیه می‌گردد. شما باید فقط از مسواک و خمیردندانی که برای سگ‌ها طراحی شده استفاده نمایید. چندین محصول در این زمینه وجود دارد.

بیشتری نیاز دارند و باید هر ۲ تا ۴ هفته یکبار شستشو شوند. برای شستشو از شامپوهایی که برای سگ‌ها تهیه شده استفاده کنید. شامپوهایی که برای انسان استفاده می‌شود خیلی قوی است (از لحاظ ترکیب شیمیایی) و به پوست سگ آسیب می‌رساند. مگر اینکه از شامپوی مخصوص بچه‌ها استفاده نمایید.

مکمل‌های غذایی

چندین مکمل غذایی وجود دارد که برای پوست سگ مفید بوده به درخشندگی آن کمک می‌کند. مکمل‌ها همچنین می‌توانند برای پوست سگ مضر باشند. قبل از اینکه استفاده از یک مکمل را شروع کنید قبلاً با دامپزشک خود مشورت نمایید. فهرست تعدادی از این مکمل‌ها در زیر آمده است:

- ویتامین‌هایی که حاوی املاح روی می‌باشند
- تخم مرغ (یک یا دوبار در هفته)
- روغن‌ها مانند روغن زیتون و ذرت که یک یا سه قاشق چایخوری با غذای روزانه مخلوط می‌شود (این برای سگ‌هایی که پوست خیلی خشک دارند مصرف می‌شود)

کک‌ها

کک‌ها باید به سرعت در محیط از بین بروند. زیرا باعث ایجاد خارش شدید در سگ گشته در نتیجه سگ به شدت خود را خاراند، باعث عفونت پوست می‌شود. کک‌ها با جزئیات بیشتر در بخش سوم بحث می‌شوند.

مراقبت از دندان‌ها و لثه‌ها

مراقبت از دندان‌ها و لثه‌ها به عنوان عاملی مهم برای حفظ سلامت عمومی حیوان در نظر گرفته می‌شود. سگ‌هایی که دارای بیماری‌های دندانی هستند ممکن است در نفس کشیدن با مشکلاتی مواجه باشند و احتمال دارد غذایشان را برگردانند. مراقبت ناکافی از دندان‌ها ممکن است منجر به التهاب و عفونی شدن لثه‌ها گشته

ناخن دارند. قدم زدن روی سطوحهای سخت مانند پیاده‌رو، خیابان، زمین بازی می‌تواند منجر به کوتاه شدن ناخن گردد. سگ‌های دیگر احتیاج به کوتاه کردن دوره‌ای ناخن‌ها دارند.

وقتی ناخنی را کوتاه می‌کنید باید به این نکته توجه داشته باشید که از کوتاه کردن بیش از اندازه آن خودداری کنید. اگر شما ناخن را بیش از اندازه کوتاه کنید ممکن است گوشت زیر ناخن و ناحیه‌ای که دارای عصب و رگ خونی می‌باشد را قطع نمایید. در صورتی که ناخن‌ها سفید باشند گوشت زیر ناخن به آسانی قابل تشخیص است که ناحیه صورتی رنگی در زیر ناخن می‌باشد (اگر سگ شما ناخن‌هایش سیاه رنگ است و در نتیجه شما قادر به دیدن گوشت زیر ناخن نیستید سگ را برای کوتاه کردن ناخن‌هایش به کلینیک ببرید.

شما باید از ناخن‌گیر مخصوصی که برای کوتاه کردن ناخن سگ‌ها ساخته شده استفاده کنید. اگر شما تصادفاً گوشت زیر ناخن را بریدید و خون جاری شد یک تکه آستر از پارچه کتان بگیرید و مستقیماً روی ناخنی که خون‌ریزی می‌کند قرار دهید و آن را تا زمان بند آمدن خون‌ریزی در همان محل نگهدارید.

انباشتگی غدد مقعدی

اگر سگ شما مقعدش را به زمین می‌مالد احتمالاً به دلیل انباشتگی غدد مقعدی آن می‌باشد. این غده‌ها در مجرای مقعد قرار داشته مایع بوداری را که برای نشان دادن قلمروی فرمانروایی سگ به کار می‌رود، ترشح می‌کنند. هر غده فقط یک مجرای خروجی داشته و می‌تواند به آسانی مسدود شود. وقتی در اثر انسداد این مجرا فشار ایجاد شود، خارش آغاز شده و سگ را وادار به تسکین تحریک می‌کند.

علائم انباشتگی غدد مقعدی

- خاراندن یا مالیدن مقعد به زمین
- تلاش در جهت تسکین خارش اطراف ناحیه مقعد

پاک کردن پلاک‌های دندانی

پلاک لایه نازکی است که روی دندان در محل ارتباط دندان و لثه تشکیل می‌شود. اگر شما دندانها را زود به زود تمیز نمایید هرگز پلاک دندانی تشکیل نخواهد شد. از ناخن خود برای پاک کردن پلاک‌ها استفاده کنید. اگر زمان برداشتن آنها به درازا بکشد ممکن است برای پاک کردن آنها به وسایل ویژه و بیهوشی نیاز داشته باشید.

اگر پاک کردن پلاک‌ها منجر به خونریزی کمی از لثه‌ها شد نگران نشوید. مواظب باشید سگ شما را گاز نگیرد. اگر سگ شما را گاز گرفت مراقبت‌های پزشکی را فراموش نکنید.

به‌منظور پاک کردن پلاک

- دهان سگ را باز کنید.
- نوک ناخن انگشت را روی دندان درست در خط تماس لثه و دندان قرار داده و مالش دهید.
- به ملایمت ناخن را کمی به زیر خط لثه فشار دهید.
- ناخن را با فشار به طرف نوک دندان بکشید.

پاک کردن گوش

تعدادی از نژادها (اسپانیل و پودل و همچنین بعضی سگ‌های سایر نژادها مستعد عفونت‌های گوش می‌باشند. در این سگ‌ها باید به‌طور منظم موم و موی اضافی گوش تمیز شود. تمیز کردن گوش مانند استعمال دارو در آن می‌باشد (بعداً به آن اشاره خواهد شد). دامپزشک می‌تواند چگونگی تمیز کردن گوش سگ را به شما آموزش دهد.

کوتاه کردن ناخن‌ها

نباید اجازه دهید که ناخن سگ بیش از اندازه بزرگ شود. اندازه ناخن وقتی مناسب می‌باشد که چنانچه سگ به‌طور طبیعی بایستد فقط نوک ناخن آن با زمین در تماس باشد. تعدادی از سگ‌ها به ندرت نیاز به کوتاه کردن

- کاری که انجام می‌دهید
- سگ را به دامپزشکتان ارجاع دهید

- واکسن بوردتلا

سگ‌های بالغ

روزانه

- شانه زدن موها
- مکمل‌های غذایی
- دادن داروهای ضد کرم قلب (اگر از برنامه دارویی روزانه استفاده می‌کنید)
- دادن پوست خام برای تقویت دندان و لثه

هفتگی

- مسواک زدن دندان‌ها
- تمیز کردن گوش (اگر لازم است)
- حمام با شامپوی مخصوص (اگر لازم است)

ماهانه

- قرص‌های ضد کرم قلب (اگر برنامه دارویی ماهانه دارید)
- حمام با شامپوی مخصوص (اگر لازم است)

هر ۶ ماه

- آزمایش کرم قلب (اگر خطر ابتلاء به کرم قلب در تمام طول سال مطرح است)
- آزمایش مدفوع
- درمان انگلی
- حمام با شامپوی مخصوص

سه‌ایانه

- آزمایش عمومی به وسیله دامپزشک
- واکسن هاری
- واکسن دیستمبر
- واکسن کرونا
- واکسن بوردتلا
- آزمایش کرم قلب
- آزمایش مدفوع
- درمان انگلی
- پیگیری امراض مربوط به دوران پیری (فقط برای سگ‌های پیر)

مثالی از برنامه کامل بهداشتی

این مثال برنامه کامل بهداشتی برای یک سگ می‌باشد. عوامل زیادی وجود دارند که باعث لزوم تغییر در این برنامه می‌گردند. این عوامل شامل نوع سگ، آب و هوا، قوانین محلی و عوامل محلی دیگر می‌باشند که این عوامل ممکن است از زمانی به زمان دیگر تغییر کنند، در چنین مواقعی دامپزشک شما بهترین کسی است که می‌تواند برنامه‌ای متناسب با نیازهای اساسی و ضروری سگ شما مطرح و برنامه‌ریزی کند. شما باید به کمک دامپزشکتان برنامه را تنظیم کنید.

توله‌ها

- به محض خریدن
- برنامه درمانی را طبق توصیه دامپزشک انجام دهید

۶ تا ۸ هفتگی

- واکسن دیستمبر
- واکسن کروناویروس
- واکسن بوردتلا
- آزمایش مدفوع
- درمان انگلی
- برنامه پیشگیری از کرم قلب

۱۰ تا ۱۲ هفتگی

- واکسن دیستمبر
- واکسن کرونا
- واکسن بوردتلا
- واکسن هاری
- درمان انگلی

۱۴ تا ۱۶ هفتگی

- واکسن دیستمبر
- واکسن کروناویروس

خلاصه

- طب پیشگیری روش مطمئنی است که علاوه بر سلامتی سگ شما بهداشت تمام خانواده شما را دربر می‌گیرد.
- شما باید به محض خریدن سگ یا توله سگ به دامپزشک مراجعه کنید.
- دامپزشکتان باید حداقل سالی یکبار سگ شما را معاینه کند.
- واکسیناسیون به سیستم ایمنی بدن سگ برای

- مقابله در برابر بیماری‌های ویروسی کمک می‌کند.
- اگر شما تصمیم به تولید مثل سگتان ندارید آن را اخته یا عقیم کنید.
  - مراقبت صحیح از پوست آن را درخشان و روشن نگه داشته باعث کاهش ریزش مو می‌شود.
  - مراقبت از دندان‌ها و لثه قسمت ضروری و مهم طب پیشگیری می‌باشد.

بخش دوم

تغذیه

مقدمه

حیوانات خانگی سالانه میلیونها دلار صرف تکمیل تولیداتشان نموده در نتیجه این غذاها بهترین ترکیب و بهترین طعم را دارا می‌باشند. یک غذای خانگی نیز می‌تواند تعادل غذایی خوبی داشته باشد ولی احتمالاً گرانتر از غذاهای ساخته شده به وسیله این کمپانی‌ها در خواهد آمد و احتمال دارد ترکیبات مهمی در آن وجود نداشته باشد. وقتی سگ شما به غذای خاصی عادت کرد آن را تغییر ندهید، زیرا سیستم گوارشی سگ نمی‌تواند به خوبی با تغییرات ناگهانی سازش کند. تغییر نوع غذا ممکن است بر سیستم گوارشی سگ اثر سوئی گذاشته باعث اختلال در کار طبیعی آن و در نتیجه اسهال و استفراغ گردد. باید به این نکته توجه کنید که ظروف غذاخوری و آب‌خوری باید به‌طور منظم تمیز شود. همچنین بسته غذا پس از باز شدن باید طبق روشی که روی آن نوشته نگهداری شود. هر غذایی که حالت کپک‌زدگی یا بوی تندشدگی داشته باشد باید دور ریخته شود.

انواع غذاهای در دسترس

امروزه چهار نوع غذا برای سگ وجود دارد.

خشک (غلات)

● دارای رطوبت کم و معمولاً در ظرف غذا تازه

سلامتی کامل و مناسب به وسیله تغذیه خوب میسر می‌گردد. تغذیه خوب به در دسترس بودن آب تازه و تعادل غذایی مناسب و کیفیت بالای غذا بستگی دارد.

استفاده از آب تمیز و بهداشتی

دسترسی سگ به آب تازه یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است که باید به آن توجه داشته باشید. کمبود آب علاوه بر از دست دادن آب بدن منجر به مشکلات مختلفی می‌شود. آب تازه باید به‌طور ثابت و همیشگی در دسترس سگ باشد و روزانه آن را عوض کنید. در دسترس بودن آب کافی بخصوص برای توله‌سگ‌ها و سگ‌های پیر بسیار مهم است.

آنچه که در تغذیه سگ باید مورد توجه قرار گیرد

یک رژیم غذایی متعادل با تغذیه خوب (صحیح) شروع می‌شود. بهتر است از غذاهایی استفاده کنید که از لحاظ اقتصادی مقرون به صرفه است و در سوپرمارکت‌ها و فروشگاه‌های مخصوص حیوانات خانگی موجود بوده یا از دامپزشک قابل خریداری است.

شرکت‌های تولیدکننده مواد غذایی برای

باقی می ماند

- ارزان
- راحت (از لحاظ نگهداری)
- قابلیت هضم و خوشمزه‌گی کمتر

نیمه مرطوب (مخلوط غلات و گوشت)

● برای چندین ساعت در ظرف غذا تازه باقی می ماند

● راحت

● نسبتاً ارزان

● نسبتاً خوشمزه و قابل هضم

غذاهای کنسرو شده (گوشت با غلات اضافه شده)

● نسبتاً گران

● نسبتاً خوشمزه و قابل هضم

گوشت کنسرو شده

● خوشمزه‌ترین و قابل هضم‌ترین و با کیفیت‌ترین غذا برای تغذیه

● خیلی گران

● به سرعت فاسد شده و در ظرف غذا تازه باقی نمی ماند

باید در هنگام انتخاب بهترین غذا چندین عامل را مد نظر قرار دهید. در زیر به تعدادی از این عوامل اشاره شده است:

۱- نوع سگ

● بزرگ، متوسط، کوچک

● نوع نژاد

● و این‌که آیا هر غذایی را می‌خورد یا خیلی اختصاصی غذا خواهد خورد.

۲- سن سگ

● توله سگ

● بالغ

● پیر

۳- میزان فعالیت

● حیوانات خانگی یا سگ‌های کاری

● میزان ورزش روزانه

۴- محیط

● شهر یا روستا

● خانه یا آپارتمان

● اندازه خانه

● باحیاط یا بدون حیاط

● این‌که آیا یک سگ دارید یا بیشتر

۵- قیمت غذا

رژیم‌های غذایی مخصوص

رژیم‌های غذایی مخصوص در شرایط ویژه به منظور کمک در معالجه یا درمان بیماری‌های خاص مانند بیماری‌های کلیوی، بیماری‌های قلبی، چاقی و انواع دیگری از بیماری‌ها به کار می‌رود. اگر سگتان وضعیت خاصی دارد که به تغییر رژیم غذایی پاسخ می‌دهد دامپزشک شما بهترین نوع تولیدات را مشخص کرده شما را به مصرف آنها راهنمایی می‌کند. اگر برای کاهش وزن سگ غذای کمی در اختیار آن قرار می‌دهید نباید بدون مشورت اولیه با دامپزشک آن را تغییر دهید.

مقدار غذایی که به سگ می‌دهید

بر روی بسته‌بندی بیشتر غذاهای مخصوص سگ نمودار تغذیه‌ای چاپ شده است اما این نمودار تنها باید به عنوان یک راهنمای کلی مورد استفاده قرار گیرد. نیاز هر سگی متفاوت است. بعضی سگ‌ها نسبت به بقیه به غذای بیشتری احتیاج دارند.

شما به وسیله به کار بردن مقادیر متفاوت غذا می‌توانید به‌طور تخمینی بهترین مقدار غذا را برای سگتان تعیین کنید. با دامپزشک باید در این مورد مشورت کرد.

دفعات غذا در طول روز

دستوری در مورد دفعات غذا دادن در زیر آمده است. دوباره یادآوری می‌شود که تمام سگ‌ها از لحاظ احتیاج به غذا یکسان نیستند. دامپزشک شما می‌تواند جدول غذایی مناسبی

برای سگ شما تنظیم کند.

تا ۳ ماهگی (۴ بار در روز)

۳ تا ۴ ماهگی (۳ بار در روز)

۴ تا ۶ ماهگی (۲ بار در روز)

۶ ماه به بالا (یک بار در روز)

نباشید سگ چاق تر از حد معمول است

● اگر شما فقط قادر به احساس خط خارجی دنده‌های قفسه سینه باشید سگ دارای وزن متعادل است

تعیین وزن به وسیله ترازو

● خودتان را در حالی که سگ را در بغل گرفته‌اید روی یک ترازوی خانگی وزن کنید

● سگ را پایین بگذارید

● خودتان را به تنهایی وزن کنید

● وزن خود را از وزن ترکیبی شما و سگتان کم کنید. اختلاف وزن، وزن سگ شما می‌باشد

کم کردن وزن سگ

یکی از عمومی‌ترین مشکلات تغذیه‌ای سگ‌ها چاقی می‌باشد. تقریباً نیمی از سگ‌های ایالات متحده از چاقی بیش از اندازه رنج می‌برند. یک سگ چاق مانند یک بمب ساعتی متحرک است که هر لحظه احتمال منفجر شدن آن می‌رود. چاقی در ایجاد بیماری‌های قلبی، در رفتگی مفصل ران، دیابت و اشکال مشخصی از سرطان دخالت دارد. وزن بیش از اندازه سگ باعث ناراحتی آن مخصوصاً در هوای گرم می‌گردد. شما می‌توانید در کاهش وزن به سگتان کمک کنید.

اقداماتی برای کاهش وزن

● کاهش میزان غذای هر وعده به یک سوم میزان معمول

● تغییر جیره دائمی یا همیشگی به یک رژیم غذایی مخصوص

● حذف غذاهایی که خارج از وعده غذایی به سگ داده می‌شود (مانند غذاهایی که به عنوان تهدیدی به سگ داده می‌شود)

● افزایش میزان ورزش روزانه

پرهیز غذایی می‌تواند برای سگ خطرناک باشد همانطوری که برای انسان نیز می‌تواند خطر آفرین باشد. شما باید قبل از انجام هر

برای سگ‌های با سنین بالا دو بار در روز غذا داده شود. در این مورد باید توجه داشت که غذا بیش از اندازه نباشد.

کنترل وزن

هر سگی وزن مناسب مربوط به خود دارد. دامپزشکتان می‌تواند در مورد تعیین بهترین وزن برای سگ به شما کمک کند. از وقتی شما وزن سگتان را تحت کنترل قرار دادید، این امکان را برای سگتان فراهم می‌کنید که ورزش را در طول زندگی حفظ کند. کنترل وزن سگ به وسیله وزن کردن سگ به‌طور دورهای امکان‌پذیر است.

راه‌های تعیین وزن سگ

تعیین وزن به وسیله دیدن

● سگ را سر پا نگهدارید

● ناحیه بین دست و پا را نگاه کنید

● اگر قادر به دیدن دنده‌ها به صورت مجزا باشید سگ شما لاغر است

● اگر شما قادر به تمایز بین قفسه سینه و ناحیه شکم نباشید سگتان چاق است.

● اگر بتوان به راحتی فاصله قفسه سینه از حفره شکم را تشخیص داد سگ دارای وزن ایده‌آل می‌باشد.

تعیین وزن به وسیله لمس کردن

● سگ را سر پا نگهدارید

● دست‌هایتان را در طرف قفسه سینه سگ قرار دهید

● اگر شما به آسانی قادر به تشخیص فضای بین دنده‌ها باشید سگ شما لاغرتر از حد معمول است

● اگر شما به هیچ وجه قادر به احساس دنده‌ها

صحبت شد.

● پوست خام

در بخش اول قسمت طب پیشگیری در مورد آن بحث شد.

● بیسکویت‌ها

در بخش اول قسمت طب پیشگیری در مورد آن بحث شد.

● پس‌مانده‌های غذایی

پس‌مانده غذایی برای سگ مناسب نیست و اغلب باعث به هم خوردگی وضع معده و ایجاد اسهال و استفراغ می‌گردد. به‌علاوه منجر به چاقی سگ شده موجب افزایش بروز رفتارهای ناشایست مانند گدایی و خواهش برای غذا در سگ می‌شود.

● خلاصه

● آب تازه و تمیز باید همیشه در دسترس سگ باشد

● برای تغذیه سگ از غذاهای آماده مخصوص سگ‌ها که رژیم غذایی کامل و متعادلی را فراهم می‌کند استفاده کنید.

● نوع غذا را تغییر ندهید.

● میزان غذای سگ را متناسب با نیازهای آن تنظیم کنید

● به‌طور دقیق و منظم وزن سگ خود را کنترل کنید

● مکمل‌های غذایی به وسیله دامپزشکتان تعیین می‌شود

● نباید از پس‌مانده غذایی برای تغذیه سگ‌تان استفاده کنید

اقدامی که منجر به کاهش وزن سگ گردد با دامپزشکتان مشورت کنید.

● مکمل‌های غذایی

چندین مکمل غذایی وجود دارد که برای سلامتی سگ شما مفید می‌باشد اما همه آنها سودمند نیستند. این نکته را باید مد نظر قرار دهید که این مکمل‌ها باید به اندازه مناسب و توصیه شده استفاده شوند. استفاده بیش از اندازه این مکمل‌ها می‌تواند مضر باشد. در مورد مکمل‌های غذایی با دامپزشکتان مشورت کنید.

● ویتامین‌ها

توله سگ‌ها و سگ‌های پیر نسبت به سگ‌های بالغ به عناصر غذایی بیشتری احتیاج دارند. برای رفع چنین نیازهایی می‌توان از ویتامین‌های مخصوص که برای سگ‌ها ساخته شده استفاده کرد. علاوه بر این چنین مکمل‌هایی اغلب دارای طعم و مزه خوبی بوده می‌تواند برای درمان استفاده شود.

● روغن‌ها

انواعی از روغن‌ها (روغن‌های مایع) را می‌توان به غذای معمولی سگ اضافه کرد. روغن‌ها به سلامتی و درخشندگی پوست کمک کرده، علاوه بر این باعث خوشمزگی غذا می‌شوند. انواعی از این مکمل‌ها به وسیله دامپزشکتان و یا فروشگاهی‌های مربوط به حیوانات خانگی در دسترس شما قرار می‌گیرد. مقدار کمی روغن ذرت و یا روغن زیتون (به میزان ۱ تا ۳ قاشق چایخوری بسته به اندازه سگ) مفید می‌باشد.

● استخوان‌ها

در این مورد در بخش اول قسمت طب پیشگیری

بخش سوم

انگل‌ها

مقدمه

بهترین راه برخورد با مشکل، جلوگیری از آلودگی می‌باشد.

از آنجایی که کرم قلب، به وسیله پشه منتقل می‌شود باید برنامه پیشگیری از ابتدا تا انتهای فصل فعالیت پشه ادامه داشته باشد. اگر شما در منطقه‌ای که شیوع پشه در تمام طول سال است یعنی در تمام طول سال پشه‌ها فعالیت دارند زندگی می‌کنید، پیشگیری از کرم قلب باید در طول دوره یکساله انجام شود.

برنامه پیشگیری به وسیله آزمایش خون سگ که نشان می‌دهد آیا سگ آلوده است یا نه شروع می‌شود (در مناطقی که شیوع پشه در تمام طول سال است، آزمایش خون باید هر ۶ ماه یکبار انجام شود).

به محض این‌که آزمایش تعیین کرم قلب مثبت بود از قرص‌های ضدانگل که کرم‌ها را در مراحل میکروسکوپی و به محض راه یافتن به جریان خون از بین می‌برد استفاده کنید. در این روش کرم‌ها قبل از بالغ شدن ریشه کن خواهند شد. شما باید قرص‌ها را به صورت روزانه یا ماهانه مصرف کنید. روش صحیح قرص دادن در فصل سوم که مربوط به طریقه قرص دادن می‌باشد بحث شده است.

کرم‌ها

انواع مختلفی از کرم‌ها وجود دارند که

انگل موجود زنده‌ای است که در بدن موجود زنده دیگر که به عنوان میزبان انتخاب می‌کند به سر می‌برد. تعدادی از انگل‌ها سگ‌ها را آلوده می‌کنند. انگل‌ها علاوه بر ضعیف کردن حیوانات قادر به انتقال به انسان و در نتیجه بیمار نمودن آن می‌باشند. به محض مشخص شدن این‌که سگ آلوده به انگل است باید به‌طور کامل و دقیق مداوا شود.

کرم قلب

کرم قلب یکی از خطرناک‌ترین انواع انگل‌ها بوده و در مرحله نابالغ که اندازه میکروسکوپی دارد به وسیله پشه منتقل می‌گردد و قادر است به‌طور مستقیم به داخل جریان خون سگ راه یابد. سپس به قلب رفته و در آن جا بالغ می‌شود (به اندازه ۲۰-۱۵ سانتیمتر). وقتی انگل‌ها به دور هم جمع می‌شوند باعث ایجاد لخته در قلب شده و در نتیجه جریان خون قلب را مسدود می‌کنند. نتیجه این حادثه نارسایی قلب و نهایتاً مرگ حیوان خواهد بود. این کرم‌ها همچنین قادر به آلوده کردن انسان می‌باشند. هر چند این مسأله به ندرت اتفاق می‌افتد.

سگ مبتلا به کرم قلب را می‌توان درمان کرد، اما غالباً این درمان باعث ایجاد عوارضی شده که می‌تواند منجر به مرگ سگ شود.

تعدادی از معروفترین آنها در زیر بحث شده است:

● کرم گرد

مانند ماکارونی کوچکی است که می‌تواند در توله سگ‌ها منجر به استفراغ و اسهال و کاهش وزن و کاهش رشد شود. اگر سگ شدیداً به این کرم آلوده باشد کرم‌ها در استفراغ و مدفوع سگ قابل رویت می‌باشد و به وسیله بلع یا شیر قابل انتقال می‌باشد (وقتی توله سگ‌ها شیرخوارند از مادر به توله سگ منتقل می‌شود) و به وسیله بلع مواد آلوده و مدفوع قابل انتقال به انسان می‌باشد.

● کرم نواری

مانند دانه برنج است که به اطراف مقعد چسبیده و نسبتاً متحرک بوده و قادر است به کندی در اطراف منتشر شود. معمولاً علائم بالینی ایجاد نمی‌کند اما می‌تواند در بعضی موارد تولید اسهال و کاهش وزن نماید. این کرم به وسیله بلع کک آلوده و یا به وسیله خوردن حیوانات آلوده مانند موش به سگ منتقل می‌شود. همچنین به وسیله بلع کک آلوده قابل انتقال به انسان بوده و می‌تواند انسان را آلوده کند اما به صورت مستقیم از سگ به انسان منتقل نمی‌شود.

● کرم قلابدار

طول آن بین ۱/۲۵ تا ۲/۵ سانتی‌متر بوده و شکل آن مانند قلاب است. کوچکتر از کرم گرد بوده و می‌تواند منجر به استفراغ، کاهش وزن، لاغری مفرط، کم خونی، ذات‌الریه و اسهال گردد. گاهی اوقات موجب ایجاد رنگ سیاه (قیری) مدفوع می‌گردد. این کرم می‌تواند به وسیله نفوذ از راه پوست یا بلع به سگ منتقل شود که همچنین قادر به آلوده کردن انسان نیز می‌باشد.

● کرم شلاق

معمولاً طول آن بین ۷/۵-۵ سانتیمتر بوده

در روده کوچک و بزرگ زندگی می‌کند. تخم‌ها حالت مقاوم داشته و می‌توانند بیش از ۵ سال زنده باقی بمانند.

این نوع کرم اغلب علائم بالینی ایجاد نمی‌کند اما می‌تواند منجر به اسهال خونی و کاهش وزن شود و می‌تواند به وسیله بلعیدن اجسام آلوده منتقل شود این کرم بیشتر در مناطقی که تعداد زیادی سگ وجود دارد شایع است.

برای تشخیص این‌که آیا سگ مبتلا به کرم می‌باشد چندین علامت وجود دارد. این علائم عبارتند از:

● اسهال یا استفراغ

● کاهش وزن با وجود اینکه غذا بیش از اندازه معمولی در اختیار سگ قرار می‌گیرد

● کوزه شکل شدن شکم به خصوص در توله سگ‌ها

● اجسام ماکارونی شکل در استفراغ و مدفوع

● وجود اجسام دانه برنجی شکل در اطراف مقعد.

کاری که باید انجام دهید

● نمونه‌ای از مدفوع سگ را جمع‌آوری کنید

● نمونه مدفوع و سگتان را برای آزمایش نزد دامپزشک ببرید.

دامپزشک نمونه مدفوع را مورد آزمایش قرار

داده و در صورت مثبت بودن نتیجه، سگ شما را

به وسیله داروهای تزریقی یا خوراکی معالجه خواهد کرد. برای این‌که معالجه صد در صد مؤثر

واقع شود باید معالجه را در دو مرحله انجام دهید:

مرحله اول کشتن کرم‌های زنده بدون کشتن تخم‌های آنها و مرحله دوم کشتن لاروهای جدید

قبل از این‌که آنها بتوانند تکثیر نمایند. ترکیبی از این دو، صد درصد از لحاظ درمان مطمئن است.

(راهنمایی‌های دامپزشکتان را اجرا کنید)

با اجرای مراحل فوق، احتمال تجمع کرم‌ها به مقدار زیادی کاسته می‌شود.

اقداماتی جهت پیشگیری

کودکان می‌باشد.

● خودتان را بعد از تمیز کردن سگ بشوید

● این کار را به دیگران نیز توصیه کنید زیرا اکثر کرم‌ها به وسیله تماس با مدفوع حیوانات آلوده منتقل می‌شوند

● به سگتان گوشت خام ندهید

● هر ۶ ماه یکبار مدفوع سگ را جهت آزمایش به کلینیک ببرید

● از بین بردن کک‌ها نیز لازم می‌باشد

علائم کچلی

● ریزش مو به صورت دایره متحدالمرکز

● ایجاد جراحات اطراف چشم، گوش، سر و پا

● پوسته پوسته شدن و شوره بستن پوست

● خارش فوق‌العاده

کاری که باید انجام دهید

● سگ را به دامپزشک ارجاع دهید

سایر انگل‌های روده‌ای

علاوه بر کرم‌ها، انگل‌های دیگری نیز وجود دارند که موجب آلودگی مجرای روده می‌شوند، نشانه‌ها، درمان و پیشگیری از این انگل‌ها مشابه کرم‌ها می‌باشد.

کک‌ها

یکی از دلایل اصلی که سگ خودش را می‌خاراند آلوده بودن به کک است. کک‌ها معمولاً به صورت حشراتی مشغول پریدن و جبهیدن در اطراف حیوانات آلوده دیده می‌شوند و از راه گاز گرفتن پوست حیوانات و مکیدن خون آنها تغذیه می‌کنند.

کک‌ها به دو دلیل مضر می‌باشند: اول این‌که آنها ایجاد عفونت‌های پوستی می‌کنند. گزش کک باعث ایجاد خارش در پوست گشته و سگ را وادار به تخریش بیش از حد پوست کرده و در نتیجه پوست برای عفونت‌های بعدی مستعد می‌گردد. بعضی از سگ‌ها نسبت به گزش کک حساسیت داشته بنابراین گزش کک ممکن است منجر به بیماری‌های پوستی شدید شود.

وقتی کک‌ها پوست را گاز گرفته و از خون تغذیه می‌کنند از این طریق میکروب‌ها را به داخل جریان خون منتقل می‌کنند. این مشکلات در انسان نیز اتفاق می‌افتد. آلودگی بیش از حد به کک منجر به کم خونی شده و در نتیجه کشنده و مرگبار می‌باشد (بخصوص برای توله سگ‌ها)

کک‌ها در هوای گرم انتشار می‌یابند در نتیجه یک مشکل سالانه در مناطق گرم می‌باشند در حالی که در مناطق سرد فقط در ماه‌های تابستان شیوع دارند. اگر دمای داخل خانه به‌طور دائم گرم باشد کک‌ها می‌توانند به زندگی خود ادامه دهند. آنها همچنین می‌توانند

کوکسیدیا

انگل کوچکی است که فقط به وسیله میکروسکوپ قابل مشاهده می‌باشد و موجب اسهال (خصوصاً خونی)، کاهش وزن و از دست دادن آب بدن شده و از راه خوردن مواد آلوده به مدفوع منتقل می‌شوند.

ژیاردیا

نوعی انگل میکروسکوپی است که در روده زندگی می‌کند، علائم و مشخصات آن شبیه کوکسیدیا بوده و قابل انتقال به انسان نیز می‌باشد.

کچلی

بر خلاف نامش که به آن رینگ ورم (کرم حلقوی) می‌گویند قارچی است که ایجاد بیماری‌های پوستی می‌کند و از طریق تماس با حیوان آلوده یا محیط آلوده منتقل می‌شود. عمده‌ترین نواحی شیوع کچلی عبارت از پناهگاه‌های حیوانات یا سایر مناطقی که تعداد زیادی از حیوانات نگهداری می‌شوند. توله سگ‌ها بیشتر در معرض آلودگی قرار دارند. کچلی همچنین قادر به سرایت به انسان به خصوص

در تمیزترین خانه‌ها نیز تکثیر یابند. به منظور کنترل کک‌ها شما باید علاوه بر درمان حیوان محیط آن را نیز تمیز نمایید. کک‌ها به سرعت و به آسانی به اطراف منتشر می‌شوند. اگر شما سگتان را معالجه نمایید اما محیط خانه و حیاطتان آلوده باشد مشکل ادامه خواهد یافت. اگر شما بیش از یک حیوان در خانه نگهداری می‌کنید باید همه آنها را همزمان معالجه نمایید. چندین فرآورده برای کنترل کک‌ها وجود دارد. دامپزشکتان می‌تواند در مورد بهترین نوع این محصولات که در محل زندگی شما کارایی دارد اطلاعاتی در اختیار شما قرار دهد.

فصل شیوع کنه در هوای گرم می‌باشد. در طول این زمان سگتان را پس از بازگشت به خانه نسبت به آلودگی به کنه آزمایش کنید اگر کنه‌ای را مشاهده نمودید آن را بردارید.

اقداماتی جهت کنترل کنه‌ها

- از گردن‌بند ضد کک و کنه استفاده کنید.
- هفته‌ای یک‌بار از اسپری ضد کک و کنه استفاده کنید.
- وقتی سگ از محیط خارج برگشت آن را مورد بررسی و آزمایش قرار دهید.

اقداماتی که برای برداشتن کنه باید انجام شود

- مقدار زیادی اسپری ضد کنه را به‌طور مستقیم روی آن بپاشید یا این‌که از الکل قوی استفاده کنید.
- مراقب باشید الکل یا اسپری به داخل دهان، بینی، چشم‌ها و یا کانال گوش وارد نشود.
- پنج دقیقه صبر کنید.
- به وسیله موچین کنه را به خارج بکشید. هرگز برای خارج کردن کنه از انگشتان کمک نگیرید، زیرا تماس مستقیم کنه ممکن است احتمال سرایت بیماری به شما را افزایش دهد.
- برداشتن کنه‌هایی که زیاد در پوست نفوذ نکرده‌اند ساده‌تر است.

در تمیزترین خانه‌ها نیز تکثیر یابند. به منظور کنترل کک‌ها شما باید علاوه بر درمان حیوان محیط آن را نیز تمیز نمایید. کک‌ها به سرعت و به آسانی به اطراف منتشر می‌شوند. اگر شما سگتان را معالجه نمایید اما محیط خانه و حیاطتان آلوده باشد مشکل ادامه خواهد یافت. اگر شما بیش از یک حیوان در خانه نگهداری می‌کنید باید همه آنها را همزمان معالجه نمایید. چندین فرآورده برای کنترل کک‌ها وجود دارد. دامپزشکتان می‌تواند در مورد بهترین نوع این محصولات که در محل زندگی شما کارایی دارد اطلاعاتی در اختیار شما قرار دهد.

اقداماتی برای کنترل کک‌ها

● هفته‌ای یک‌بار از پودر یا اسپری ضد کک و کنه که برای سگ‌ها ساخته شده استفاده نمایید. شما باید به دستور مصرفی که بر روی برچسب این تولیدات نوشته شده توجه کافی نموده و این دستورات را پیگیری و اجرا نمایید. استفاده نادرست از محصولات می‌تواند منجر به مسمومیت گردد. توله سگ‌ها ممکن است به درمان‌های مخصوصی نیاز داشته باشند؛ آنها را با دامپزشکتان مورد بررسی قرار دهید. سگ را به‌طور منظم و دورهای با شامپوهای طبی حمام بگیرید. در این موارد دستورات را به دقت اجرا کنید.

از گردن‌بند ضد کک و کنه استفاده نمایید این گردن‌بند تعداد کک‌ها را کاهش می‌دهد اما نمی‌تواند تمام آنها را به‌طور کامل از بین ببرد. ● هفته‌ای یک‌بار پوست ناحیه گردن را برای بررسی این‌که آیا نسبت به گردن‌بند حساسیت نشان داده یا نه بررسی نمایید. ● محیط خانه و حیاطتان را به وسیله بهترین تولیدات ضد کک تمیز نمایید. ● جای سگ را هفته‌ای یک‌بار تمیز کنید.

کنه‌ها

کنه‌ها انگل‌های بزرگی هستند که از راه

به سر می‌برند ایجاد می‌شود. آنها اغلب در اطراف سر، گردن، چشم‌ها، گوش‌ها و پاها وجود دارند و باعث ایجاد خارش شدیدی در ناحیه مربوطه گشته و باعث مستعد شدن سگ برای بیماری می‌گردند. بعضی از انواع جرب‌ها می‌توانند انسان را نیز آلوده کنند.

علائم گال

- خارش شدید (در ناحیه مربوطه)
- کاهش مو
- خشکی و پوسته پوسته شدن پوست در بیشتر قسمت‌های بدن
- زخم قسمت‌های پوششی بدن

کاری که باید انجام دهید

- به دامپزشکتان مراجعه کنید

خلاصه

- انگل داشتن سگ‌ها چیز غیر معمولی نیست
- انگل‌ها می‌توانند سلامتی انسان را مورد تهدید قرار دهند
- تمام انگل‌ها را به محض تشخیص باید ریشه کن کرد
- برنامه پیشگیری از کرم قلب برای سلامت سگ شما بسیار مهم است
- سگ شما باید به‌طور منظم از نظر آلودگی به کرم‌ها آزمایش شود
- وقتی تصمیم به کنترل کک‌ها دارید باید هم سگ و هم محیط آن را تمیز نمایید
- مداوای کک زمانی موفق خواهد بود که به تمام جوانب امر توجه کامل داشته باشید
- پس از خارج کردن کنه در صورت جا ماندن سر آن در بدن سگ به دامپزشکتان مراجعه کنید
- در صورت وجود خارش دائمی در سگ آن را مورد معاینه قرار دهید.

● بیرون کشیدن کنه را با فشار بکنواخت انجام دهید و از تکان تند یا چرخش برای خروج کنه خودداری کنید.

● اگر با مشکلی مواجه شدید با دامپزشکتان تماس بگیرید. بیشتر مشکلات به دلیل جا ماندن سر کنه در پوست به‌وجود آمده و موجب عفونت می‌گردد.

جرب

جرب، حشرات کوچک و ریزی هستند که به دو طریق باعث ناراحتی در سگ می‌شوند: اول این‌که باعث خارش شدید شده و با خاراندن زیاد جهت تسکین خارش، منجر به پاره شدن رگ‌های خونی می‌گردند. دوم این‌که این جرب‌ها باعث می‌شوند گوش مقدار زیادی از مواد مومی غلیظ تولید کرده و اغلب موجب مسدود شدن کانال گوش می‌گردد. هر دو پدیده منجر به عفونت گوش نیز می‌گردد. جرب از طریق تماس مستقیم با حیوانات آلوده منتقل می‌شود. این آلودگی اغلب میان توله سگ‌هایی که در محیط کثیف به سر می‌برند و حیواناتی که در گروه‌های بزرگ زندگی می‌کنند اتفاق می‌افتد.

اقداماتی برای کنترل جرب

- به محض خریدن توله سگ یا سگ آن را برای آزمایش نزد دامپزشک ببرید.
- آزمایش گوش‌ها، اگر سگ به‌طور مداوم آنها را خارش می‌دهد.
- از راهنمایی‌های دامپزشک پیروی کنید. روش مناسب استعمال داروی گوش در فصل سوم آمده است.

گال

انواع مختلف گال به وسیله جرب که در داخل پوست لانه‌گزینی کرده و یا در مو و روی پوست

بخش چهارم

سگ پیر

مقدمه

باعث نگرانی شما شوند (مگر این‌که با تغییرات ناگهانی همراه باشند) اما شما باید در مورد آنها با دامپزشکتان صحبت کنید (در اولین ملاقات).

فعالیت سیستم ایمنی در سگ‌های پیر کاهش یافته و موجب مستعدتر شدن سگ برای بیماری می‌شود. علاوه بر این فعالیت ارگان‌های بدن سگ‌های پیر نسبت به سگ‌های جوان کمتر است. بعضی از سگ‌های پیر به بیماری کلیه، قلب، کبد یا دستگاه ادراری مبتلا می‌شوند. اگر هر یک از علائم معمولی پیری با هر یک از علائم بیماری که در زیر آمده است آشکار گردید سگ شما باید به وسیله دامپزشک معاینه شود.

وقتی سگ پیر می‌شود توانایی بدنش برای مقابله در برابر بیماری‌ها و بازسازی قسمت‌های آسیب‌دیده کاهش می‌یابد. سگ‌های پیر نیز می‌توانند در صورت وجود مراقبت‌های ویژه زندگی لذت‌بخش و خوبی داشته باشند. در این بخش راه‌حلهایی در اختیار شما قرار خواهد گرفت اما بهترین منبع راهنما برای شما دامپزشکتان می‌باشد.

پیری

سن پیری سگ‌ها متفاوت است. بعضی از سگ‌های بزرگ در سن ۷-۶ سالگی علائم پیری را نشان می‌دهند اما سگ‌های کوچکتر حتی تا سن دوازده سالگی هم علائم پیری را بروز نمی‌دهند. متوسط سن پیری سگ حدود ۹-۷ سالگی می‌باشد.

علائم پیری سگ

- کاهش فعالیت‌ها از میزان معمول
  - تغییر در عادت‌های طبیعی مانند افزایش میزان خواب
  - حرکت کردن به صورت آهسته
  - تغییر در رفتار سگ
  - حساسیت شدید به گرما و سرمای زیاد.
- اینها علائم معمولی پیری هستند و نباید

علائم بیماری در سگ‌های پیر

- کاهش وزن
- استفراغ و اسهال
- کاهش اشتها
- درد
- افزایش نوشیدن آب و افزایش میزان ادرار
- مشکل در ایستادن
- مشکل تنفسی
- برخورد با اشیاء
- وجود خون در ادرار
- سرفه
- کف کردن دهان
- کاهش حس شنوایی

سابقه بیماری سگ شما را می‌داند و می‌تواند به شما در اتخاذ بهترین تصمیم کمک کند.

تمرین (ورزش)

سگ‌های پیر علاوه بر کاهش فعالیت‌های عمومی اغلب دچار تورم مفاصل می‌گردند که در این بیماری مفاصل متورم شده و مشکلاتی در حرکت به وجود می‌آورند اما همه سگ‌های پیر وقتی به ورم مفاصل مبتلا می‌شوند احتیاج به ورزش دارند. خوب است ورزش ملایم و مداومی برای سگتان تنظیم نمایید. مثلاً قدم زدن آهسته، مطلوب است اما دویدن باعث ایجاد ناراحتی در مفصل می‌گردد. شنا یکی از بهترین ورزش‌هاست که باعث فعالیت ماهیچه‌ها شده بدون این‌که فشار بیش از حد بر مفاصل تحمیل شود. از این‌که یک روز ورزش سنگین و روز دیگر اصلاً سگتان را ورزش ندهید خودداری کنید. اگر ورزش ملایمی هر روزه به‌طور ثابت انجام گیرد نتیجه بهتری خواهد داد.

مشکلات زمان پیری

مشکلات و بیماری‌ها در سگ‌های پیر به آرامی توسعه می‌یابند. تشخیص، هر چه زودتر انجام گیرد احتمال موفقیت در معالجه بیماری و زیر نظر گرفتن آن افزایش می‌یابد. سعی کنید تا حد امکان زودتر از وجود این بیماری‌ها مطلع شوید. امروزه بسیاری از دامپزشکان تحت نظر قرار دادن سگ‌های پیر را توصیه می‌کنند. آزمایش‌هایی که برای تشخیص پیری انجام می‌گیرد برای مشخص کردن این نکته که آیا بیماری در حال توسعه می‌باشد یا نه کاربرد دارد. دامپزشکان می‌توانند به شما در مورد این‌که چه اقداماتی انجام دهید تا سلامتی سگ شما و احتمال زندگی آن افزایش یابد سفارشات بنمایند. این سفارشات بر اساس مواردی است که دامپزشکان در طول معاینات سالانه سگتان با آنها روبرو می‌شود.

در زیر مثالی از آزمایشات تشخیص پیری

کاهش وزن، یکی از علائم معمول روند کند بیماری در سگ‌ها می‌باشد. توصیه می‌شود سگتان را در موقع پیری حداقل هفته‌ای یک‌بار وزن کنید. وزن کردن سگ به شما امکان می‌دهد تغییرات تدریجی وزن سگتان را تحت نظر بگیرید.

تغذیه

نیازهای غذایی سگ پیر با سگ جوان متفاوت است. وقتی انرژی سگی کاهش می‌یابد نیازهای غذایی‌اش نیز کاهش یافته و توانایی‌اش برای هضم غذا کاهش می‌یابد. اگر رژیم غذایی سگ شما در زمان پیری نسبت به زمان جوانی تغییر نکند سگ بیش از اندازه چاق می‌شود. چاقی مشکلات زیادی را در زمان پیری سگ به‌وجود می‌آورد. تغییر نوع غذای سگ بسیار مفید بوده و می‌تواند نتایج سودمندی داشته باشد. چندین ماده غذایی که متناسب با احتیاجات سگ‌های پیر می‌باشد موجود است. علاوه بر این غذاهایی برای سگ‌هایی که دارای مشکلات ویژه‌ای مانند بیماری‌های قلبی و کلیوی هستند ساخته شده‌اند. اضافه کردن ویتامین به عنوان مکمل به غذای سگ‌ها می‌تواند سودمند باشد. علاوه بر نکاتی که در بالا ذکر شد باید همیشه آب تازه و تمیز در دسترس سگتان قرار دهید. بسیاری از سگ‌های پیر مبتلا به نارسایی کلیوی می‌باشند در نتیجه نسبت به حالت عادی آب بیشتری در ادرار آنها وجود دارد لذا به آب بیشتری برای جبران آب تلف شده از راه ادرار نیاز دارند. اگر آب کافی در دسترس سگ نباشد منجر به از دست دادن آب بدن می‌شود. کمبود آب می‌تواند منجر به آسیب دیدن بسیاری از ارگان‌های داخلی شده و ساخته شدن ترکیبات سمی در بدن سگ را افزایش دهد و در نتیجه تهدیدی برای زندگی سگ می‌باشد.

قبل از هر گونه تغییر در جیره غذایی سگتان یا اضافه کردن مکمل غذایی؛ این موضوع را با دامپزشکتان در میان بگذارید. دامپزشکتان

خلاصه

- سگ‌های پیر می‌توانند از زندگی‌شان لذت برده و با مسرت و راحتی زندگی کنند.
- علائم پیری معمولاً جدی نیست مگر این‌که همراه با عوارض و یا علائم بیماری باشند.
- دسترسی به آب تازه و تمیز برای سلامتی سگ الزامی است.
- تغییر رژیم غذایی سگ با فرا رسیدن پیری می‌تواند سودمند باشد.
- قبل از این‌که با دامپزشکتان مشورت کنید نباید اقدامی مبنی بر استفاده از غذاهای مخصوص و یا مکمل‌های غذایی برای سگتان انجام دهید.
- سگ‌های پیر احتیاج به ورزش ملایم و مداوم دارند.
- آزمایش زمان پیری اگر حداقل سالی یکبار انجام شود می‌تواند در پیشگیری از بیماری‌ها مؤثر باشد.

که به وسیله دامپزشکی مدرن امروزی قابل انجام است آمده است. بهترین روش پیگیری در این مورد بایستی با توجه به معاینات بالینی و تاریخچه درمانی سگ شما صورت گیرد.

مثالی از آزمایش زمان پیری

- آزمایشات کامل فیزیکی و بالینی
- عکس‌برداری به وسیله اشعه ایکس از قفسه سینه
- عکس‌برداری به وسیله اشعه ایکس از حفره شکم
- عکس‌برداری به وسیله اشعه ایکس از لگن
- آزمایش کامل خون
- آزمایش ادرار
- الکتروکاردیوگرافی از قلب

فصل ۲

کمک‌های اولیه

بخش اول

اقدامات ضروری

کلیات

اقدامات ضروری اقداماتی است که شما باید از آنها مطلع باشید. مطلع بودن از این اقدامات به شما امکان می‌دهد قبل از مراجعه به دامپزشک وضعیت سلامتی سگتان را تحت نظر بگیرید.

وزن سگتان را تحت کنترل داشته باشید. عمومی‌ترین مشکل در میان سگ‌ها چاقی است. اگر شما سگتان را به‌طور منظم وزن کنید این امکان را می‌یابید که وزن سگتان را تحت کنترل داشته باشید.

روش اندازه‌گیری وزن

- خودتان را در حالی که سگ را در بغل گرفته‌اید بر روی ترازوی خانگی وزن کنید
- سگ را روی زمین بگذارید
- خودتان را به تنهایی وزن کنید
- وزن خود را از مجموع وزن سگ و خودتان کم کنید اختلاف، وزن سگ شماست.

اندازه‌گیری درجه حرارت

درجه حرارت طبیعی سگ‌ها ۳۸/۳ تا ۳۹/۱۶ درجه سانتی‌گراد می‌باشد. برای اندازه‌گیری دما از یک دماسنج مقعدی استفاده کنید.

روش اندازه‌گیری دما

- دماسنج را تکان دهید تا جیوه آن درجه حرارت ۳۵ یا ۳۵/۵ را نشان دهد
- دماسنج را با واژلین یا مواد نرم‌کننده آغشته کنید
- شخص دیگری سگ را نگهدارد.
- دم سگ را بلند کنید و نگهدارید
- دماسنج را تا نیمه به وسیله حرکت آرام پیچشی در مقعد سگ وارد نمایید
- هم دماسنج و هم دم را نگهدارید
- نیم تا یک دقیقه دماسنج را در مقعد نگهدارید
- سپس بیرون کشیده و پس از تمیز کردن درجه را بخوانید

کارهایی که از انجام آن باید خودداری کنید

- وقتی دماسنج وارد مقعد سگ شد نباید از دستتان خارج شود
- اگر سگ شما از وارد کردن دماسنج در مقعدش ممانعت می‌کند نباید سماجت به خرج دهید
- نباید درجه حرارت را از طریق دهان بگیرید

گرفتن نبض

نبض نرمال ۱۶۰-۷۰ ضربه در دقیقه می‌باشد. یک توله سگ ممکن است دارای نبضی بیش از ۲۲۰ ضربه نیز باشد.

برای گرفتن نبض دو روش ساده وجود دارد:

روش دیگر

- قرار دادن چیزی مانند پر در جلوی بینی
- تکه‌ای از شیء مورد نظر را جلوی بینی سگ بگیرید
- تعداد دفعات حرکت آن را در ۲۰ ثانیه بشمارید
- عدد حاصل را در سه ضرب کنید برای مثال اگر تکه شیء ۶ بار در ۲۰ ثانیه حرکت کرد میزبان تنفس ۱۸ بار در دقیقه است

پوزه‌بند زدن به سگ

بسیاری از سگ‌ها سعی می‌کنند دامپزشک را در موقع معاینه گاز بگیرند و این عمل ممکن است موجب نگرانی و ترس شود. علاوه بر این بسیاری از سگ‌ها در مواقع احساس درد، در مقابل هر گونه حرکت یا دستکاری واکنش نشان داده و شخص را گاز می‌گیرند. شما باید اقداماتی جهت محافظت خودتان و دامپزشکتان انجام دهید. پوزه‌بند زدن به سگ مطمئن‌ترین روش برای جلوگیری از گاز گرفتن آن می‌باشد.

طریقه پوزه‌بند زدن

- تقریباً ۶۰ سانتی‌متر نوار از گاز استریل، پارچه یا نخ ضخیم و قوی بگیرید
- بالای بینی حلقه‌ای تشکیل داده، هر دو انتهای نوار و همچنین محل گره باید زیر فک باشد
- انتهای نوارها را به پشت گردن بکشید و در پشت گوش گره بزنید
- پوزه‌بند باید فقط به اندازه‌ای محکم بسته شود که از باز شدن دهان جلوگیری کند

اقداماتی که نباید انجام دهید

- از پوزه‌بند برای سگی که استفراغ یا غش کرده یا بیهوش است نباید استفاده کرد. علاوه بر این سگی که دارای مشکلات تنفسی است یا فکش شکسته و یا جراحت و آسیب‌های زیادی در اطراف دهان دارد نباید مقید شود

روش اول

- دستتان را بر روی قفسه سینه قرار دهید
- یک دست را بر روی قفسه سینه پشت آرنج قرار دهید
- دستتان را حرکت دهید تا ضربان قلب را احساس نمایید
- تعداد ضربه را در ۲۰ ثانیه بشمارید
- عدد حاصل را در ۳ ضرب کنید برای مثال ۴۰ ضربه در ۲۰ ثانیه که ۱۲۰ ضربه در دقیقه می‌شود.

روش دوم

- دست را بر روی شریان رانی قرار دهید
- انگشتان خود را در طرف داخل و روی محل اتصال پا با بدن قرار دهید
- انگشتان را به اطراف حرکت دهید تا شریان را پیدا کنید
- تعداد ضربه را در ۲۰ ثانیه بشمارید
- عدد حاصل را در ۳ ضرب کنید برای مثال ۵۰ ضربه در ۲۰ ثانیه که ۱۵۰ ضربه در دقیقه می‌شود

گرفتن تعداد تنفس

میزبان طبیعی تنفس بین ۳۰-۱۰ بار در دقیقه می‌باشد اما این رقم می‌تواند در طول مدت ورزش کردن یا بعد از آن افزایش یابد. تعداد تنفس را می‌توان به وسیله مشاهده حرکات قفسه سینه و یا قرار دادن چیزی مانند پر جلوی بینی سگ اندازه گرفت.

طریقه اندازه‌گیری

- حرکات قفسه سینه را تحت نظر بگیرید
- دقت کنید سگ در ۲۰ ثانیه چند بار نفس می‌کشد (فقط تعداد دفعات دم یا بازدم را بشمارید نه هر دوی آنها را)
- عدد حاصل را در ۳ ضرب کنید برای مثال ۸ بار در ۲۰ ثانیه که می‌شود ۲۴ بار در دقیقه

احیاء قلبی - تنفسی: اقدامی برای نجات زندگی سگ

کلیات

احیاء قلبی - تنفسی به دو طریق قابل انجام است که ممکن است زندگی سگ شما را نجات دهد.

تنفس دهان به بینی و ماساژ قلبی:

اینگونه عملیات نه تنها نجات دهنده زندگی سگ می‌باشند بلکه روش صحیح انجام آنها تعیین کننده مرگ و زندگی سگ شماست. شما ممکن است در صورت انجام ندادن طریقه صحیح به کاربردن این روش‌ها وضعیت سگتان را نیز بدتر نمایید. شما نباید اقدام به این کار کنید مگر این‌که با دو موقعیت روبرو شوید:

۱- مراقبت‌های مناسب دامپزشکی در دسترس نباشد. اگر به دامپزشک دسترسی دارید انتقال سگ به دامپزشک شانس حیات آن را بیشتر می‌کند تا این‌که شما خودتان اقدام به احیاء قلبی - تنفسی نمایید.

۲- به یقین رسیده باشید که اگر اقدامی انجام ندهید سگتان خواهد مرد و وضعیت چنان وخیم است که اگر کاری انجام دهید بهتر از عدم انجام آن است.

اگر شما احیاء قلبی - تنفسی را انجام دادید ولی موفق به نجات زندگی سگ نشدید فکر نکنید که شکست خورده‌اید. استفاده از داروها و تکنیک‌ها را به صورت حرفه‌ای بیاموزید. با استفاده از داروها و روش‌های حرفه‌ای اغلب نمی‌توان زندگی سگ‌رانجات داد بلکه شما فقط می‌توانید بهترین کار را انجام دهید.

تنفس دهان به بینی

پس از یک حادثه خطرناک ممکن است تنفس سگ شما قطع شود. اگر قادر نیستید هیچ نشانی از تنفس ببینید و دسترسی به مراقبت‌های ویژه دامپزشکی غیر ممکن است (بیمارستان دامپزشکی دور از محل زندگی شماست) شما باید

دستگاه تنفس حیوان را به وسیله تنفس دهان به بینی وادار به فعالیت نمایید.

طریقه عمل

- راه تنفسی را پاک کنید
- زبان را به طرف جلوی دهان بکشید
- هر ماده یا شیئی که ممکن است گلو را مسدود کند خارج کنید
- دهان را محکم ببندید
- دهانتان را روی بینی سگ قرار دهید
- به داخل بینی بدمید تا این‌که قفسه سینه به اندازه کافی منبسط شود (معمولاً ۱ تا ۳ ثانیه)
- دهان را از بینی دور کنید و اجازه دهید سگ عمل بازدم را انجام دهد
- این عمل را برای ده ثانیه تکرار کنید
- بررسی کنید که آیا سگ خودش نفس می‌کشد، اگر نفس نمی‌کشد عمل را تکرار کنید (هر چند بار که لازم است)
- سگ را فوراً نزد دامپزشکتان منتقل نمایید

ماساژ قلبی

پس از یک تصادف شدید ممکن است قلب از ضربان باز بماند. اگر هیچ ضربانی وجود ندارد و امکان دسترسی به مراقبت‌های مناسب دامپزشکی نیست باید اقدام به ماساژ قلبی نمایید.

در مورد سگ‌های کوچک یا سگ‌هایی که دارای قفسه سینه باریک هستند

- سگ را بر روی پهلو بخوابانید
- یک دست را در پشت و در طول برآمدگی کتف قرار دهید
- با دست دیگر تان قفسه سینه را بگیرید
- به‌طور ملایم اما محکم فشار دهید (فشار زیادی ممکن است باعث شکستگی دنده‌ها شود)
- به مدت ۱۵ ثانیه به‌طور سریع این عمل را ادامه دهید
- ضربان را آزمایش کنید

طریقه عمل - یک نفری

- به مدت ۱۰ ثانیه تنفس دهان به بینی بدهید
- به مدت ۱۵ ثانیه ماساژ قلبی انجام دهید
- تنفس و نبض را چک کنید
- اگر لازم است عمل را تکرار کنید
- سگ را فوراً به دامپزشک منتقل کنید

طریقه عمل - دو نفری

- یک نفر تنفس دهان به بینی انجام دهد
- شخص دوم عمل ماساژ قلبی انجام دهد
- به مدت ۱۰ تا ۱۵ ثانیه عمل را ادامه دهید
- نبض و تنفس را امتحان کنید
- اگر لازم است عمل را تکرار کنید
- سگ را فوراً به دامپزشک منتقل نمایید.

نکاتی که باید به خاطر بسپارید

- اقدام به تنفس دهان به بینی و ماساژ قلبی نکنید مگر این‌که:
- مراقبت‌های مناسب دامپزشکی در دسترس نباشد
- برای شما به وضوح آشکار است که در صورت غفلت، سگتان خواهد مُرد.

- اگر لازم است عمل را تکرار کنید

- سگ را هر چه سریعتر به دامپزشکتان منتقل کنید

در مورد سگ‌های بزرگ

- سگ را به پشت بخوابانید
- کف دست را در پایین‌ترین قسمت استخوان سینه قرار دهید
- دست دیگر را بر روی دست اول قرار دهید
- محکم اما ملایم فشار دهید (فشار بیش از حد باعث شکستگی دنده‌ها می‌گردد)
- عمل را به طور سریع به مدت ۱۵ ثانیه ادامه دهید
- ضربان را کنترل کنید
- در صورت لزوم عمل را تکرار کنید
- سگ را به سرعت به دامپزشکتان منتقل کنید

احیاء قلبی - تنفسی

- احیاء قلبی - تنفسی شامل تنفس دهان به بینی و ماساژ قلبی است.

بخش دوم

فوریت دامپزشکی غیرپیش بینی شده

است؟

- آیا تغییری در اشتها یا میزان نوشیدن مایعات در سگ اتفاق افتاده؟
- آیا موادی مانند حشره کش ها، داروها، ضد یخ، سموم چونده کش در دسترس سگ وجود داشته است؟
- چه مدت این مشکل وجود دارد؟
- آیا برای مدت نسبتاً طولانی بیرون از خانه بوده است؟

تنفس

- آیا مشکلی در تنفس دارد؟
- آیا سرفه یا خس خس دارد؟
- آیا آب ریزش بینی دارد؟
- آیا میزان نفس کشیدن (سرعت تنفس) زیاد شده است؟

سیستم گوارشی

- اسهال یا استفراغ دارد؟
- در رژیم غذایی تغییر بی‌وجود آمده؟
- آیا چیزی خورده که نباید می خورد؟
- از دهان یا لثه اش خونریزی دارد؟
- آیا دندان‌ش شکسته است؟

سیستم قلبی - عروقی

- توانایی اش برای ورزش یا تمرین کم شده؟

شما ممکن است با یک حالت اورژانسی غیرمنتظره روبرو شوید که در چنین حالتی قدرت تشخیص این را که چه کاری غلط و انجام آن باعث افزایش مشکلات می شود نداشته باشید. در چنین مواردی سگتان را هر چه سریعتر به دامپزشک منتقل نمایید. دکتر دامپزشک در حین معاینه سگ در مورد آن سوالاتی از شما خواهد کرد. سعی کنید تا حد امکان اطلاعات بیشتری در اختیار دامپزشکتان قرار دهید.

علائم وضعیت اورژانسی غیرمنتظره

- سگ غش کرده یا روی زمین دراز می کشد
- رفتار غیر معمولی که می توان آن را به بیماری ربط داد.

کاری که باید انجام دهید

سگ را نزد دامپزشکتان ببرید. وقتی در مسیر خانه به کلینیک هستید به وقایع اخیر فکر کنید. با بررسی یک یک سیستم های بدن سگتان شما ممکن است نشانه یا علامتی که شما را به علت وقوع این حادثه راهنمایی کند بیابید.

علائم عمومی

- آیا هوشیاری سگ از حالت نرمال کمتر شده است؟
- آیا فعالیت سگ از حالت طبیعی کمتر شده

● آیا تغییری در رنگ لثه‌ها به‌وجود آمده؟

ادراری - تناسلی

● آیا در ادرار کردن مشکل دارد؟

● آیا تعداد دفعات ادرار کردن افزایش یافته؟

● آیا آلت یا واژن سگ ترشح دارد؟

سیستم عصبی

● آیا تغییری در رفتار سگ به‌وجود آمده؟

● آیا با اشیاء برخورد می‌کند؟

● آیا به آسمان خیره می‌شود؟

● آیا حالت بی‌ثباتی یا زمین خوردن دارد؟

اسکلتی - عضلانی

● آیا سگ می‌لنگد؟

● آیا سگ به هنگام دست زدن به قسمت‌های

معینی از بدنش احساس درد می‌کند؟

● آیا در بالا رفتن از پله‌ها مشکل دارد؟

● آیا سگ پس از یک دوره استراحت در موقع

بلند شدن مشکل دارد؟

سیستم ضمامی (پوست)

● آیا بر بدگی یا کبودشدگی در پوست وجود دارد؟

● آیا خونریزی در پوست دارد؟

● آیا ریزش مو دارد؟

● آیا خارش شدید دارد؟

● آیا نشانه‌های گزیدگی در نواحی خاصی از پوست

وجود دارد؟

● آیا پوشش خارجی بدن تیره یا کدر است؟

● آیا پوشش خارجی کثیف یا حاوی مواد

غیرطبیعی است؟

چشمی

● آیا سگ نسبت به نور حساسیت دارد؟

● آیا از چشم‌هایش ترشح دارد؟

● آیا پلک سوم بیرون زدگی دارد؟

کاری که نباید انجام دهید

نبايد وقت را برای تشخیص بیماری سگ

تلف کنید زیرا ناتوانی در تشخیص به‌موقع

می‌تواند خطرناک باشد. معالجه سریع و

تشخیص به‌موقع می‌تواند در نجات زندگی سگ

مؤثر باشد.

بخش سوم

تصادف با اتومبیل، ضرب دیدگی

کلیات

مهمترین عامل بروز صدمات شدید به سگ‌ها برخورد آنها با اتومبیل است. این برخوردها باعث جراحات‌های شدیدی مانند له‌شدگی قفسه سینه، شکستگی استخوان‌ها، ضربات مغزی، زخم‌های باز و بسته، خونریزی داخلی و آسیب دیدگی ارگان‌های داخلی می‌گردد. علاوه بر این در چنین مواردی سگ دچار شوک شده و خون از پوست جاری می‌شود و بسیاری از ارگان‌ها آسیب می‌بیند. هنگام حمل و نقل سگ مسدوم جوانب احتیاط را رعایت کنید زیرا سگی که درد دارد در برابر هر نوع دستکاری مقاومت کرده و حتی ممکن است شما را گاز بگیرد. اگر سگ شما را گاز گرفت باید در صدد مراقبت‌های بهداشتی باشید.

اقداماتی که باید انجام دهید مراحل ABC
ترتیب درست و مناسبی از کمک‌های اولیه مراحل ABC نامیده می‌شود که شامل
A = کنترل راههای تنفسی (راه هوا)
B = کنترل تنفس
C = کنترل گردش خون
اگر سگتان هیچیک از علائم حیات را ندارد آن را فوراً به دامپزشک منتقل کنید. اگر مراقبت‌های مناسب دامپزشکی در دسترس نیست احیاء قلبی - تنفسی را انجام دهید.

راههای تنفسی

کمک اولیه در مورد راههای تنفسی تمیز کردن این راه‌هاست تا این‌که سگ قادر به تنفس باشد

کاری که باید انجام دهید

- زبان سگ را بیرون بکشید
- خون و سایر بافت‌های آسیب‌دیده را از عقب دهان خارج کنید

تنفس

کمک اولیه در مورد تنفس مطمئن شدن از این نکته است که آیا سگ به‌طور مناسب نفس می‌کشد یا نه. اگر زخمی در قفسه سینه وجود دارد که باعث نفوذ هوا به داخل قفسه سینه می‌شود تنفس طبیعی را مشکل یا غیر ممکن می‌سازد؛ در

علائم تصادف سگ با ماشین

- مشکلات تنفسی
- بریدگی یا خراش
- درد
- کشیدن پا روی زمین
- ناتوانی در ایستادن
- خونریزی از بینی
- شکستگی دندان
- شکستگی فک
- کبودشدگی

آسیب دیده تشخیص دهید

- سگ را طوری بخوابانید که طرف کمتر آسیب دیده به طرف بالا باشد
- سرش را بلند کنید (این عمل باعث باز شدن راه‌های تنفسی می‌گردد)

جریان خون

کمک اولیه در مورد جریان خون کنترل هر نوع خونریزی است. اگر خونریزی دارد آن را به وسیله فشار کنترل کنید.

طریقه عمل

- کمی پارچه یا گاز استریل ببرید
- آن را به‌طور مستقیم روی زخم قرار دهید
- آن را ملایم اما محکم نگه‌دارید

بعد از مراحل سه گانه ABC کاری که باید انجام دهید

- سگ را نزد دامپزشکتان ببرید

کاری که نباید بکنید

اگر سگ شما علائم بهبود را نشان می‌دهد نباید فرض کنید که خطر برطرف شده زیرا سگ ممکن است از صدمات داخلی رنج ببرد. وسعت زخم ممکن است برای چندین ساعت یا چندین روز قابل رؤیت نباشد اما پس از آن سگ در یک وضعیت وخیم قرار می‌گیرد.

چنین مواردی برای جلوگیری از ورود هوا به داخل قفسه سینه باید محل ورود هوا مسدود گردد.

علائم نفوذ هوا به داخل قفسه سینه از طریق زخم‌های باز

- هوا با سر و صدا به قفسه سینه داخل و خارج می‌شود.

اقداماتی که باید انجام دهید

- یک تکه پلاستیک یا پارچه روی زخم قرار دهید
- نباید برای نگه داشتن تکه بیش از حد فشار دهید زیرا باعث اشکال در تنفس می‌شود
- نباید اشیاء را از جراحات قفسه سینه بیرون بکشید. این عمل باعث آسیب بیشتری می‌شود
- یک بانداژ یا یک تکه از پلاستیک اطراف شیئی که از قفسه سینه بیرون زده قرار دهید. اگر قفسه سینه له شده باشد سگ مشکلات تنفسی خواهد داشت

علائم صدمه دیدگی قفسه سینه

- بیرون زدگی آرنج در هنگام ایستادن
- استفاده از حفره شکم برای تنفس
- کشیدگی گردن

اقداماتی که باید انجام دهید

- باید سعی کنید طرفی از قفسه سینه را که کمتر

شکستگی اندام‌ها، پیچ خوردگی، کشیدگی و ترها، در رفتگی‌ها

کلیات

اکتراً شکستگی‌ها در اثر تصادف با ماشین یا افتادن ایجاد می‌شود. شکستگی‌ها به دو گروه اصلی تقسیم می‌شوند: باز و بسته. شکستگی باز هنگامی است که یک استخوان می‌شکند و از پوست بیرون می‌زند. این نوع شکستگی می‌تواند به آسانی عفونی شود. اگر پوست شکافته نشده باشد شکستگی از نوع بسته است. هدف اصلی کمک اولیه در مورد شکستگی بسته حفاظت آن برای جلوگیری از تبدیل آن به شکستگی باز است.

پیچ‌خوردگی هنگامی اتفاق می‌افتد که ماهیچه‌ها یا رباطات بیشتر از حد طبیعی پیچ‌خوردگی پیدا می‌کنند. کشیدگی، کشش بیش از حد ماهیچه‌ها و ترها می‌باشد. در رفتگی عبارت از حرکت استخوان از جای اصلیش در مفصل و حفره مفصلی می‌باشد. تشخیص بین شکستگی بسته، پیچ‌خوردگی، کشیدگی یا در رفتگی مشکل می‌باشد ولی در همه موارد باید آنها را ثابت نگهداشت تا مراقبت‌های دامپزشکی برسد.

وقتی به یک حیوان زخمی دست می‌زنید مواظب باشید، زیرا سگی که درد دارد در برابر هر گونه دستکاری مقاومت کرده و می‌تواند خطر آفرین باشد. اگر سگ، شما را گاز گرفت مراقبت‌های پزشکی را به کار بگیرید.

علائم شکستگی، پیچ‌خوردگی، کشیدگی و

در رفتگی

- صدای شکستگی یا خردشدگی در موقع فشار دادن
- تغییر در اندازه، شکل یا طول دست و پا که ممکن است به شکل غیرعادی قرار گیرند
- استخوان شکسته ممکن است قابل دیدن باشد
- لنگیدن
- ایستادن بر روی سه پا به صورتی که عضو صدمه دیده آویزان می‌ماند
- تورم اطراف ناحیه جراحی
- درد

کاری که انجام می‌دهید

- در صورت لزوم به سگ پوزه‌بند بزنید
- تا حد امکان عضو آسیب دیده را ثابت نگهدارید
- برای حفاظت یک پتو یا حوله در زیر عضو آسیب دیده قرار دهید
- اگر استخوان در معرض محیط آزاد است آن را به وسیله گاز یا باند سفید بپوشانید
- تا حد ممکن سگ را گرم نگه دارید و آن را به وسیله پتو بپوشانید (این عمل باعث کاهش تأثیر شوک می‌شود)
- سگ را نزد دامپزشک ببرید

دستکاری عضو شکسته (مجروح) مقاومت کند. استفاده از فشار برای درمان ممکن است منجر به آسیب بیشتر شود. از یک حوله چند لا یا پتو برای محافظت یا حمایت از عضو آسیب دیده استفاده کنید.

اقداماتی که نباید انجام دهید

- نباید در جهت شکسته‌بندی عضو آسیب دیده تلاش کنید. تورم مانع تشخیص صحیح محل شکستگی می‌شود
- سگی که درد دارد ممکن است در برابر هر گونه

بخش پنجم

زخم‌ها

کلیات

زخم عبارت از هر گونه شکاف در یکپارچگی بافت‌ها در هر قسمت از بدن بوده و عموماً دردناک نیز می‌باشد. وقتی به یک سگ مجروح دست می‌زنید احتیاط کنید زیرا سگ مجروح یا سگی که درد دارد ممکن است به شما حمله کند. هنگامی که سگ شما را گاز گرفت باید به دنبال مراقبت‌های بهداشتی یا پزشکی باشید.

دو نوع زخم وجود دارد. بسته و باز. در بیشتر زخم‌ها خطر آلودگی یا عفونت وجود دارد. علاوه بر این باید اقدامات ویژه‌ای در صورتی که زخم ناشی از گزش مار یا نیش حشرات باشد انجام شود.

زخم‌های بسته

زخم بسته ممکن است یک سائیدگی یا کوفتگی باشد (همانطوری که به کوفتگی نیز معروف می‌باشد). این نوع زخم در جایی است که پوست پاره نمی‌شود، اما ممکن است خطر داخلی قابل توجهی وجود داشته باشد که مخفی باقی می‌ماند. چند روز پس از وقوع اتفاق ممکن است پوست مجروح بمیرد و بیفتد و ممکن است عفونی گردد. ناحیه آسیب دیده همیشه قابل رؤیت نیست و میزان جراحت و عمق آن ممکن است برای چندین روز پنهان باشد. عامل اصلی ایجاد زخم بسته مالش شدید پوست یا آسیب

دیدن از چیزی با لبه غیر تیز می‌باشد.

علائم زخم بسته

- درد
- گرما در یک ناحیه کوچک
- خاراندن پوست
- تورم

کاری که باید انجام دهید

- ناحیه مربوطه را با آب سرد بشویید
- به کاربردن کمپرس یخ. از کیسه محتوی یخ استفاده کنید یا یخ را پس از قرار دادن در حوله استفاده کنید
- اگر پوست خراشیده شده آن را با آب اکسیژنه ۳٪ یا آب نمک تمیز کنید (یک قاشق چای‌خوری در یک لیوان آب گرم)
- سگ را به دامپزشکتان منتقل کنید. اگر زخم جدی است فوراً به دکتر دامپزشکتان مراجعه کنید وگرنه هر چه سریعتر که ممکن است این عمل را انجام دهید. همه زخم‌های جزئی باید به وسیله دامپزشکتان در ۲۴ ساعت پس از جراحت معاینه شوند.

اقداماتی که باید از انجام آن خودداری کنید

از تحریک زخم بسته خودداری کنید. جراحات ممکن است برای چندین روز غیرقابل

● محکم اما ملایم نگهدارید تا خونریزی متوقف شود

● اگر زخم جزئی است زخم را تمیز کنید
● زخم را به وسیله پراکسید هیدروژن ۳٪ یا آب نمک بشوید (۱ قاشق چایخوری در یک لیوان آب گرم)

● برای تمیز کردن زخم با گاز یا پارچه به ملایمت روی آن بزنید (از مالش دادن زخم خودداری کنید زیرا مالش ممکن است سبب صدمه بیشتر گردد)

● به دامپزشکتان مراجعه کنید. سگی که جراحی آن جدی است باید هر چه سریعتر به دکتر برده شود اما زخم‌های جزئی باید در ۲۴ ساعت اول پس از جراحی توسط دامپزشک معاینه شود.

اقداماتی که نباید انجام دهید

● در انتقال سگ به دامپزشک تأخیر نکنید. در مسیر راه به کلینیک از فشار برای کنترل خونریزی استفاده کنید

● شیئی را که در حفرات بدن مانند سینه و شکم نفوذ کرده بیرون نکشید زیرا این عمل منجر به صدمه بیشتری می‌شود.

● از دست‌کاری زخم‌های کوچک و باز خودداری کنید زیرا باعث عمیق شدن زخم شده آن را برای عفونت مستعد می‌کند.

تشخیص باشد و پس از آن وضعیت سگ‌تان خیلی وخیم شود.

زخم‌های باز

زخم باز در جاهایی از بدن وجود دارد که پوست شکافته شده و اکثراً همراه با خونریزی قابل توجهی می‌باشد. از دست دادن مقدار زیادی خون می‌تواند تهدیدی برای زندگی سگ باشد، علاوه بر این ممکن است ماهیچه‌ها، وترها، رگ‌های خونی و اعصاب بریده شوند و ممکن است ارگان‌های داخلی صدمه ببینند. آلودگی و باکتری‌ها می‌توانند از لایه‌های خارجی بدن که شکافته شده داخل شوند و منجر به عفونت گردند.

علائم زخم باز

- درد
- خونریزی
- لنگیدن
- لیسیدن فوق‌العاده زیاد بعضی از نواحی بدن

اقدامی که باید انجام دهید

- برای کنترل خونریزی، محل زخم را تحت فشار قرار دهید
- یک پارچه تمیز یا گاز استریل بر روی زخم قرار داده یا دور آن بپیچید

علائم عفونت

- تورم
- لنگیدن
- درد
- ترشحات رنگی (معمولاً خامه‌ای، زرد، سبز، قهوه‌ای یا رنگ خونابه‌ای)
- بوی بد

اقدامی که باید انجام دهید

- سگ را به دامپزشکتان منتقل کنید

یکی از معضلات هر زخمی عفونی شدن آن می‌باشد، عفونت شامل رشد باکترهایی است که منجر به حرارت، سرخی، تورم و درد در موضع می‌گردد. یک عضو آلوده می‌تواند متورم و دردناک بوده و شباهت به عضو شکسته داشته باشد. عفونت می‌تواند به جریان خون منتشر شده و سبب تب کردن سگ گردد و در نتیجه سگ از غذا خوردن امتناع می‌کند. عفونت‌های بسیار جدی می‌توانند منجر به جراحی‌های بزرگ یا حتی مرگ شوند.

بخش هفتم

مارگزیدگی

- حرکت حیوان را محدود کنید (این عمل مانع از گسترش سم به سایر نقاط بدن می‌شود)
- از یک تورنیکت فقط در صورتی که گزش در قسمت پایینی دست و پا بوده و شما احتمال سمی بودن مار را می‌دهید استفاده کنید
- قسمت بالای زخم را به وسیله چند دور تسمه نازک، بانداژ یا طناب ببیچید
- تورنیکت باید محکم باشد ولی نه اینکه خیلی سفت باشد شما باید قادر به حرکت دادن انگشتان در زیر تورنیکت باشید (هدف از این کار محدود کردن جریان خون است نه متوقف کردن آن)
- سگ را گرم نگهدارید زیرا این عمل موجب تخفیف اثرات شوک می‌شود
- به دامپزشکتان مراجعه کنید. اگر شما امکان دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی در حداقل زمان ممکن را ندارید در هر ۱۰ دقیقه به مدت ۳۰ ثانیه تورنیکت را شل کنید.

اقداماتی که نباید انجام دهید

- نباید زخم را بشکافید و سعی کنید زهر را بیرون بکشید این عمل ندرتاً می‌تواند سودمند باشد ولی اکثراً باعث صدمات بیشتر می‌گردد
- اگر سگتان در برابر بستن تورنیکت مقاومت می‌کند از به کار بردن آن منصرف شوید، تحریک کردن سگ باعث تسریع انتشار سم به سایر قسمت‌ها می‌گردد.

اکثر مارها سمی نیستند اما (افعی‌ها، مارهای زنگی، کوپره‌د (Copperhead) و موکاسین آبی (Watermoccasin) سمی هستند. مار افعی دو دندان زهری دارد که آنها را در پوست فرو کرده و زهر را تخلیه می‌کند. مارهای مرجانی نیز سمی می‌باشند. قسمت‌هایی از بدن سگ که بیشتر گزیده می‌شوند شامل سر و دست و پا می‌باشند.

اگر شما قادر به تشخیص مار نبودید هنگامی که سگ گزیده شد و محل زخم شامل دو سوراخ کوچک نزدیک به هم بود نسبت به سمی بودن مار شک کنید. وضعیت سگی که به وسیله مار سمی گزیده می‌شود خطرناک است. دو راهی که برای نجات سگ وجود دارد شامل ساکن نگهداشتن آن و به کار بردن مراقبت‌های بهداشتی بدون معطلی می‌باشد.

علائم مارگزیدگی

- وجود دو سوراخ عمیق
- تورم
- ضعف
- لرزیدن
- رفتار عصبی
- ناحیه زخم در هنگام لمس کردن حساس و دردناک است

اقداماتی که باید انجام دهید

- در صورت امکان نوع مار را تشخیص دهید
- حیوان را ساکن نگهدارید

بخش هشتم

نیش زدن حشرات

- آن را بردارید
- برای این کار از موجین استفاده کنید
  - جانور نیش دار را از محل ورود نیش به پوست بگیرید
  - نیش را به طور مستقیم و یکنواخت بیرون بکشید برای این کار از عواملی مانند فشار که باعث ثابت نگه داشتن آن می شود استفاده کنید
  - از کمپرس آب سرد یا پارچه ای که در آب سرد خیس داده شده استفاده کنید
  - سگ را به دامپزشکتان منتقل نمایید.

کاری که نباید انجام دهید

- وقتی حشره نیش دار را خارج می کنید نباید کیسه زهر آن را فشار دهید این عمل باعث تزریق زهر بیشتری به داخل بدن سگ خواهد شد.

اکثراً نیش حشرات دردناک است اما مضر نمی باشد، اما امکان دارد سگ نسبت به زهر حشرات حساسیت داشته باشد و منجر به متقیض شدن راه های تنفسی سگ گردد. این امر می تواند نفس کشیدن را دشوار کرده و کارایی سیستم قلبی - عروقی را کاهش دهد و منجر به شوک یا مرگ سگ گردد.

علائم گزش حشرات

- تورم، معمولاً اطراف صورت و دست و پا
- احساس حرارت در موقع لمس کردن
- اگر سگ نسبت به نیش حشرات حساسیت داشته باشد در ۳۰ دقیقه پس از گزش احتمال وقوع شوک وجود دارد

اقداماتی که باید انجام دهید

- اگر حشره گزنده هنوز به بدن سگ متصل است

پوست می‌گردند. سوختگی اسیدی خیلی دردناک است مگر اینکه پايانه‌های عصبی (گیرنده‌های عصبی) پوست از بین بروند در نتیجه با اینکه این نوع سوختگی بسیار شدید و جدی است اما دردی احساس نمی‌شود. سوختگی الکتریکی در بخش ۱۰ بحث می‌شود.

علائم سوختگی

- پوست قرمز، سفید یا قهوه‌ای می‌شود
- موی محل سوختگی می‌ریزد یا می‌سوزد
- پوست در هنگام لمس کردن دردناک است
- پوست چروکیده می‌شود
- پوست هنگام لمس کردن حالت صابونی یا لغزندگی دارد
- تاول‌ها

اقداماتی که باید انجام دهید

- در صورت امکان از دستکش استفاده کنید زیرا در غیر این صورت هنگام معالجه سوختگی از نوع شیمیایی شما نیز ممکن است بسوزید
- محل سوختگی را تمیز و مداوا کنید

برای سوختگی‌هایی که پوست سلامت و یکنواختی خود را از دست می‌دهد:

- ناحیه سوختگی را با آب سرد بشویید. از جریان ملایم آب استفاده کنید یا اینکه حیوان را در وان

کلیات

سوختگی عبارت از تخریب بافت به وسیله گرمای فوق‌العاده و متمرکز می‌باشد. شدت سوختگی به وسیله عمقی از پوست که تخریب می‌شود و نیز وسعت ناحیه سوخته شده معین می‌شود. معمولاً شدت سوختگی تا چندین روز پس از آن نامعلوم است.

سه نوع سوختگی وجود دارد:

- ۱- حرارتی
- ۲- شیمیایی
- ۳- الکتریکی

سوختگی حرارتی متداول‌ترین نوع سوختگی است و به وسیله ریختن آب‌جوش، تماس با شعله باز و در تماس قرار گرفتن با یک سطح داغ مانند اجاق، در بخاری یا بالشتک حرارتی بوجود می‌آید.

از دلایل شایع سوختگی حرارتی قرار گرفتن بیش از حد در مقابل لامپ گرمایی است.

سوختگی شیمیایی در اثر ریختن مواد سوزاننده بر روی بدن سگ بوجود می‌آید. این مواد که شامل مواد قلیایی مانند آهک زنده یا آمونیاک می‌باشند، ناحیه متأثر شده را به رنگ قهوه‌ای یا سفید در می‌آورند. این مواد به پوست حالت صابونی یا لغزندگی می‌دهند. مواد اسیدی منجر به دهیدراته شدن، انقباض و سیاه شدن

اقداماتی که باید از انجام آن خودداری

کنید

- هرگز سوختگی را دست‌کم نگیرید. زیرا این عمل موجب مستعد شدن زخم برای آلودگی گشته و به آسانی عفونی می‌شود. سوختگی‌هایی که حداقل ۱۰٪ بدن را در برمی‌گیرند می‌توانند تهدیدی برای زندگی محسوب شوند.
- نباید از کرم یا روغن روی محل سوختگی استفاده کنید. تکه‌های کره یا مارگارین کمی به بهبود نمی‌کنند.

آب سرد قرار دهید

- یک کمپرس آب سرد در ناحیه سوختگی قرار دهید و اگر هر چه سریعتر پوست را خنک کنید آسیب کمتری ایجاد شده و شانس بیشتری را جهت رسیدن به نتیجه مطلوب دارید
- برای سوختگی‌هایی که شدت سوختگی زیاد است و تمام ضخامت پوست را می‌گیرد:
- آن را با پارچه یا حوله خشک بپوشانید (شستن این نوع سوختگی خیلی دردناک است)
- سگ را به دامپزشکتان ارجاع دهید

برق گرفتگی

کلیات

برق گرفتگی زمانی اتفاق می‌افتد که یک جریان الکتریکی از بدن سگ عبور کند و معمولاً زمانی است که سگی سیم برق را بجود. همچنین به وسیله در تماس بودن با کابل‌های فشارقوی، تماس با سیم‌های لخت و آذرخش اتفاق می‌افتد. دو مشکل عمده به وسیله برق گرفتگی بوجود می‌آید.

اول: جریان برق می‌تواند سوختگی عظیمی ایجاد کرده و باعث سوختگی الکتریکی شود.

دوم: جریان برق ممکن است منجر به مختل شدن کار ارگان‌های اساسی بدن مانند قلب، شش‌ها و کلیه‌ها گردد.

یکی از خطرات برق گرفتگی سقط جنین می‌باشد. حیوان ممکن است برای چند دقیقه علائم بهبود از شوک را نشان دهد؛ اما اثرات اصلی آن تا ۲۴ الی ۴۸ ساعت بعد از وقوع حادثه ظاهر نشود.

مداول‌ترین اتفاقی که از برق گرفتگی حاصل می‌شود این است که شش‌ها به تدریج به وسیله مایعات پر شده و قلب نیز ریتم نرمال خود را از دست می‌دهد. هر سگی که برق گرفتگی دارد باید به وسیله دامپزشک معاینه شود.

پیشگیری از برق گرفتگی

اکثر برق گرفتگی‌ها به وسیله جویدن سیم

برق به وسیله سگ اتفاق می‌افتد بخصوص توله‌سگ‌هایی که تازه در حال دندان در آوردن یا راه رفتن هستند با جویدن سیم‌های برق در معرض خطر برق گرفتگی قرار می‌گیرند.

شما می‌توانید اقداماتی جهت کاهش برق گرفتگی انجام دهید

- سیم یا وسایلی که مورد مصرف نیستند از برق خارج کنید
- سیم‌های کهنه و فرسوده را عوض کنید
- از تولیداتی که برای ممانعت سگ از جویدن سیم‌ها ساخته شده استفاده کنید این مواد به‌طور مستقیم روی وسایل و سیم‌ها مالیده شده و به دلیل مزه تلخی که دارند مانع جویدن آنها به وسیله سگ می‌شوند.

علائم برق گرفتگی

- سوختگی، معمولاً اطراف دهان (بیشتر این سوختگی‌ها دارای یک مرکز کمرنگی هستند که به وسیله قرمزی و تورم احاطه شده است)
- تشنج
- غش کردن یا دراز کشیدن به بغل
- کاهش میزان تنفس (کمتر از ده بار در دقیقه)
- بیهوشی
- متوقف شدن ضربان قلب
- دفع ادرار و مدفوع

اقداماتی که باید انجام دهید

- قطع منبع برق
- کنترل علائم حیاتی (آیا سگ نفس می‌کشد؟ یا ضربان قلب دارد؟)
- سگ را به دامپزشکتان منتقل نمایید. اگر سگتان هیچ‌یک از علائم حیاتی را ندارد و مراقبت‌های دامپزشکی مناسب نیز در دسترس نیست عمل احیاء قلبی - تنفسی را انجام دهید.
- حتی اگر سگتان علائم بهبود کامل را نشان می‌دهد باز شما باید هر چه سریع‌تر سگتان را به کلینیک دامپزشکی ارجاع دهید.

اقداماتی که از انجام آن باید خودداری کنید

- اگر سگتان هنوز در تماس با جریان برق است از دست زدن به آن خودداری کنید اگر شما آن را لمس کنید ممکن است دچار برق‌گرفتگی شوید. اگر سگ در تماس با منبع برق است و خیلی سفت و سخت می‌باشد احتمالاً هنوز در شوک است. همچنین مراقب هرگونه مایعات یا آبی که با سگ در تماس است باشید.
- قبل از دست زدن به سگ منبع برق را قطع کنید یا اینکه سیم را از پریز بیرون بکشید. نباید به سیم لخت دست بزنید. اگر قادر به قطع کردن برق نیستید سگ را به وسیله جسم غیر فلزی مانند دسته جارو حرکت دهید.

بلند، همه سگ‌های سنگین وزن، سگ‌های مسن، سگ‌هایی که مشکلات قلبی دارند و گونه‌هایی که پهن و مسطح بوده و دماغی شبیه جعبه دارند می‌باشند. از این نژادها می‌توان سگ‌های باکسر، بولدگ، پاگ، بوستون تریر و پکینز را نام برد.

مهمترین عامل گرمزدگی در سگ‌ها، گذاشتن سگ در ماشین در یک روز گرم می‌باشد. درجه حرارت ماشین در یک مدت کوتاه می‌تواند به ۵۴ درجه بالای صفر برسد حتی اگر پنجره‌ها هم باز باشند باز درجه حرارت می‌تواند بالا رود. دلیل دیگر گرمزدگی محبوس کردن سگ در یک اتاق بدون تهویه خوب با شرایط هوایی مناسب در طول روزهای گرم می‌باشد. تمرین‌های سنگین در روزهای گرم و نگهداری سگ در حیاط بدون سایه‌بان عوامل دیگری هستند که در گرمزدگی سگ دخالت دارند.

با استفاده از حواس پنجگانه می‌توانید از گرمزدگی سگ خود جلوگیری کنید. در روزهای گرم سگتان را در ماشین یا در حیاط بدون سایه‌بان یا اتاق بدون تهویه مطلوب نگذارید. زمانی که سگ را در خانه نگهداری می‌کنید باید از پنکه یا دستگاه تهویه هوا برای پایین آوردن درجه حرارت استفاده کنید. ضمناً فعالیت سگ در طول روزهای خیلی گرم محدود شود. علاوه بر نکات ذکر شده در بالا سگ شما باید همیشه به

کلیات

سگ‌ها از سیستم تنفسی خود برای کنترل دمای بدنشان استفاده می‌کنند. هنگامی که درجه حرارت بدن سگ افزایش می‌یابد و به اصطلاح سگ گرم می‌شود از طریق بینی هوای خنک را استنشاق کرده و هوای گرم را از این طریق بیرون می‌دهد.

هر چه تنفس سگ سریع‌تر شود دمای بدنش نیز سریع‌تر پایین می‌آید. به همین دلیل است که بسیاری از سگ‌ها پس از ورزش در هوای گرم لهله می‌زنند؛ این مکانیسم تا زمانی کارایی دارد که درجه حرارت محیط خارج کمتر از ۳۸/۳ تا ۳۹/۱۶ درجه سانتی‌گراد که درجه حرارت بدن سگ است باشد. وقتی درجه حرارت محیط خارج به این حد نزدیک یا از آن تجاوز کند سگ قادر به خنک کردن خود به‌طور مؤثر نمی‌باشد. ناتوانی در کاهش درجه حرارت منجر به گرمزدگی می‌گردد. گرمزدگی منجر به کاهش جریان خون، کاهش عملکرد کلیه‌ها (که فیلتری برای تصفیه خون می‌باشند) و تورم مغز می‌گردد. گرمزدگی وضعیتی بسیار بد، با میزان مرگ و میر بالا می‌باشد.

گرمزدگی همه سگ‌ها را متأثر می‌کند اما تعدادی از سگ‌ها نسبت به بقیه بیشتر در معرض خطر قرار دارند این سگ‌ها شامل گونه‌های مو

● یک تکه یخ روی سر یا اطراف بدن سگ بگذارید

● هر پنج دقیقه یک‌بار درجه حرارت بدن را از طریق مقعد کنترل کنید. وقتی درجه حرارت بدن به $39/4$ درجه سانتی‌گراد رسید کاهش دما را متوقف کنید (اگر درجه حرارت از حالت نرمال و طبیعی کمتر شود خطرناک نیست. درجه حرارت بالا از درجه حرارت پایین خطرناکتر است)

● آب خنک در اختیار سگ قرار دهید و اجازه دهید تا حد امکان بنوشد

● با قدرت، دست و پای سگ را ماساژ دهید، این عمل به برقراری جریان خون کمک کرده و اثرات شوک را خنثی می‌کند

● سگ را نزد دامپزشک ببرید. حتی اگر درجه حرارت بدن سگ به حالت طبیعی برگشت باید به وسیله دکتر دامپزشک معاینه شود.

اقداماتی که نباید انجام دهید

● وقتی سگ را در آب شناور می‌کنید نباید سرش را زیر آب کنید

● وقتی سگ را به وسیله الکل شستشو می‌دهید نباید الکل بر روی سرش بریزید

آب تازه و خنک دسترسی داشته باشد.

علائم گرم‌زدگی

● له‌له زدن بیش از حد

● ترشح بیش از حد بزاق

● غش کردن

● وجود حالت اضطراب و نگرانی در چهره

● درجه حرارت مقعدی $40/5$ درجه سانتی‌گراد یا بالاتر است

اقدامی که باید انجام دهید

● درجه حرارت بدن سگ را پایین بیاورید

● سگ را در تشت آب سرد غوطه‌ور کنید یا اینکه آن را با شلنگ خیس نمایید. سگ را در آب سرد نگهدارید تا اینکه درجه حرارت بدنش پایین بیاید. در هنگام شناور کردن سگ، سر آن را بالای آب نگهدارید

● با الکل شستشو دهید (سگ را یک حمام الکل بدهید)

● دست و پاهای سگ را به وسیله مالش الکل خیس کنید

● مقدار کمی الکل روی بدن سگ بریزید

سرمازدگی، یخ زدگی

کلیات

حد را کاهش دهید. همچنین سگ‌های کوچک و مو کوتاه باید هنگام ورزش به وسیله پولیور یا کت پوشیده شوند.

سرمازدگی زمانی اتفاق می‌افتد که درجه حرارت بدن سگ خیلی از میزان طبیعی آن یعنی $38/3$ تا $39/15$ درجه سانتی‌گراد کاهش یابد. برخی سگ‌ها بیشتر در معرض سرمازدگی قرار دارند و خیلی سریع گرمای بدنشان را از دست می‌دهند این سگ‌ها شامل نژادهای کوچک، نژادهای مو کوتاه، و همه سگ‌های مسن می‌باشند.

علائم سرمازدگی

- سختی ماهیچه‌ها
- لرزش
- هنگام لمس کردن سگ، احساس سرما می‌کنید
- منبسط و ثابت شدن مردمک چشم سگ
- کاهش تعداد نبض (کمتر از ۷۰ بار در دقیقه)
- کاهش تعداد تنفس (کمتر از ۱۰ بار در دقیقه)
- کاهش درجه حرارت بدن از $38/3$ درجه

توله‌سگ‌ها نیز در معرض سرمازدگی قرار دارند چون سطح زیاد بدن آنها نسبت به وزنشان آنها را برای از دست دادن دما مستعد می‌کند. علاوه بر این سگ‌های مریض یا مجروح نیز در معرض خطر سرمازدگی قرار دارند. سرمازدگی بسیار جدی بوده و به سرعت موجب مرگ سگ می‌گردد. به‌علاوه قرار گرفتن در معرض سرما ممکن است منجر به یخ‌زدگی گردد که در این حالت یافت پوست شروع به مردن می‌کند و در نتیجه بدون احساس درد و ناراحتی، یخ‌زدگی توسعه می‌یابد.

علائم یخ‌زدگی

- پوسته‌پوسته شدن پوست
- ریزش مو
- سفید شدن مو
- احساس حالت چرمی هنگام لمس کردن پوست

نقاطی از بدن که برای یخ‌زدگی مستعدترند شامل دم، نوک گوش‌ها، دست و پای حیوان می‌باشد. بافت‌های یخ‌زده بسیار شکننده بوده و باید به دقت جابه‌جا شوند. شما با محدود کردن زمانی که سگتان در خارج از خانه به‌سر می‌برد می‌توانید احتمال یخ‌زدگی یا سرد شدن بیش از

اقداماتی که باید انجام دهید

- سگ را خیلی آرام و با دقت جابه‌جا کنید
- آن را به آهستگی گرم کنید
- سگ را در یک پتو بپیچید
- یک بطری آب گرم یا بالشک گرم که در زیر

درجه حرارت آن ۴۰/۵ تا ۴۳/۳ درجه سانتی‌گراد است در حالی که سر سگ بیرون آب است قرار دهید.

اقداماتی که نباید انجام دهید

- نباید خیلی سریع سگ را گرم کنید زیرا این عمل موجب قطع خونی می‌شود که پوست و اعضاء بدن را تغذیه می‌کند. سگ‌هایی که درجه حرارت بدنشان پایین آمده به آسانی می‌سوزند.

سگ فرار داده می‌شود می‌تواند سودمند باشد. بالشتک گرم یا بطری آب گرم را در زیر پتو قرار دهید نه اینکه آن را مسقیم روی بدن سگ بگذارید.

- سشوار می‌تواند مفید واقع شود؛ آن را به صورت گرم نه داغ به کار برید
- سگ را به دامپزشکتان منتقل کنید اگر امکان دسترسی سریع به مراقبت‌های دامپزشکی برای شما میسر نیست سگ را در یک تشت آب گرم که

خفگی، وجود جسم خارجی در دهان

کلیات

خفگی زمانی اتفاق می‌افتد که سگ به دلیل وجود جسم خارجی در گلو که باعث انسداد مجاری هوایی می‌شود، قادر به تنفس نیست. توله‌سگ‌ها بیشتر در معرض خطر هستند زیرا آنها اغلب سعی می‌کنند چیزهایی که هنگام دندان درآمدن می‌جوید بلعند. این جسم خارجی ممکن است به گلو چسبیده و سبب خفگی حیوان گردد. شما باید حداکثر سعی‌تان را برای خارج کردن چیزی که راه تنفسی را مسدود کرده انجام دهید.

شما نباید منتظر کمک دامپزشک باشید زیرا خفگی می‌تواند بسیار کشنده باشد.

این امکان وجود دارد که جسم خارجی بدون خفه کردن حیوان به دهان بچسبند که در این حالت حیوان قادر به تنفس می‌باشد ولی جسم خارجی می‌تواند تغییر موضع داده و نهایتاً باعث انسداد مجرای هوایی گردد. بنابراین، جسم خارجی بالقوه خطرناک بوده و باید هر چه سریع‌تر خارج شود.

وقتی یک حیوان مصدوم را دست‌کاری می‌کنید مواظب باشید، زیرا سگی که در حال خفگی است یا شیئی خارجی در دهانش چسبیده، ممکن است مضطرب باشد و هنگامی که شما سعی می‌کنید

جسم را از دهانش خارج کنید شما را گاز بگیرد. اگر سگ شما را گاز گرفت دنبال مراقبت‌های پزشکی باشید.

علائم خفگی

- ناتوانی سگ در تنفس
- مالیدن صورت به زمین
- چنگ زدن به دهان
- ورم کردن چشم‌ها
- آبی‌رنگ شدن زبان
- بروز صدای خفه شده

اقداماتی که باید انجام دهید

- سعی کنید جسم خارجی را با دست خارج کنید
- سگ را محکم نگهدارید
- دهانش را باز کنید
- جسم خارجی را با دست بگیرید
- و آن را به آرامی بیرون بکشید

برای سگ‌های کوچک اگر اعمال فوق موفقیت‌آمیز نبود:

- سگ را با گرفتن ران درست در بالای زانو بلند کنید و آن را به آرامی چندبار به جلو و عقب تاب دهید
- اگر موفقیت‌آمیز نبود از مانور هیملیچ (Heimlich) استفاده کنید (این عمل خروج هوا از

جسم خارجی به آن متورم شده و موجب انسداد مجاری تنفسی می‌گردد. علاوه بر این صدمات داخلی نیز در نتیجه به کار بردن تکنیک هیملیج اتفاق خواهد افتاد. سگتان باید به وسیله دامپزشک معاینه شود.

علائم وجود جسم خارجی در دهان

- سرازیر شدن آب از دهان
- مالیدن صورت به زمین
- پنجه‌زدن به دهان
- مشکل در بلع
- سگ به غذا علاقه نشان می‌دهد اما قادر به خوردن آن نیست

اقداماتی که باید انجام دهید

- سعی کنید جسم خارجی را با دست خارج کنید. از روش‌هایی که در بحث خفگی توضیح داده شد استفاده کنید
- سگ را به دامپزشکتان ارجاع دهید

اقداماتی که نباید انجام دهید

- جسم خارجی را با فشار خارج نکنید اگر به آسانی خارج نشد آن را رها کرده و سگ را هر چه سریع‌تر به دامپزشکتان ارجاع دهید
- سوزن یا نخ را در صورتی که قسمتی از آن بلعیده شده، بیرون نکشید زیرا این عمل باعث پاره شدن روده و معده می‌گردد
- نباید استخوان ماهی یا هر شیء خارجی که در بافت فرو رفته را خارج کنید زیرا این عمل ممکن است موجب صدمات بیشتر شده و باعث خونریزی شدید گردد
- اگر جسم خارجی بیرون نمی‌آید بیهوده تلاش نکنید سگ را به دامپزشکتان منتقل نمایید

ریه‌ها را تقویت کرده و جسم خارجی را به خارج از مجرای تنفسی می‌فرستد.

- سگ را به بغل بخوابانید
- دست‌ها را روی سگ قرار دهید

سگ‌های کوچک

- یک دست را در پشت سگ قرار دهید
- محوطه بطنی را در دست در زیر دنده‌ها بگیرید.

سگ‌های بزرگ

- کف هر دو دست را در ناحیه زیر دنده‌ها قرار دهید
- دست‌ها را زیر دنده‌ها قرار دهید تا به سرعت بتوانید به بالا و پایین فشار دهید (نیرو یا فشار بیش از حد ممکن است منجر به صدمه به ارگان‌های داخلی شود)
- اگر جسم خارجی هنوز چسبیده و خارج نشده این عمل را برای چندین بار به سرعت تکرار کنید
- سگ را به دامپزشکتان ارجاع دهید. اگر این کار ممکن نیست و سگتان هیچ‌یک از علائم نبض و تنفس را ندارد احیاء قلبی - تنفسی را انجام دهید

اقداماتی که نباید انجام دهید

- نباید منتظر دامپزشک بمانید تا جسم خارجی مسدودکننده مجرای هوا را خارج کند. سگی که در حال خفگی است قادر به نفس کشیدن نیست و احتمالاً در مدت کوتاهی خواهد مرد شما باید تا حد امکان برای نجات زندگی سگ اقداماتی انجام دهید.
- سگ‌های بزرگ را نباید با اندام‌های حرکتی خلیفشان تآب داد. این عمل موجب در رفتن مفصل لگنی - رانی یا آسیب به رباط‌ها می‌گردد.
- وقتی جسم خارجی بیرون آمد نباید تصور کنید خطر برطرف شده زیرا بافت گلو پس از چسبیدن

کلیات

سم ماده‌ای است که در صورت ورود به داخل بدن منجر به بیماری یا مرگ می‌شود. اکثر مسمومیت‌ها در حیوانات با بلع یا استنشاق سموم اتفاق می‌افتد. متداول‌ترین راه مسمومیت، مسمومیت ناشی از خوردن مواد سمی است که در اطراف خانه وجود دارد. راه‌های معمول شامل خوردن سموم است که در خانه در دسترس حیوان بوده و همچنین خوردن سموم گیاهان خانگی و لیسیدن سموم ضدکک و کنه‌ای که بر روی پوست باقی مانده‌اند. هزاران نوع ماده سمی وجود دارد. وجود تفاوت‌های زیاد در علائم مسمومیت ممکن است تشخیص مسمومیت را مشکل نماید.

دامپزشک وقتی که نوع سم یا مسموم بودن سگ را نمی‌داند باید روش درمانی را پیش گیرد. باید تا حد امکان اطلاعات بیشتری در اختیار دامپزشکتان قرار دهید. شما معمولاً سگ را هنگام خوردن سم نمی‌بینید. اگر سگتان اعمال غیرمعمول انجام می‌دهد یا اینکه برای مدتی ناپدید شد باید نسبت به مسمومیت آن مظنون شوید.

اگر شاهد سم خوردن سگتان بودید یا وقتی که سگ را در حال تماس با سمی مشاهده کردید فوراً آن را به دامپزشکتان ارجاع دهید، نباید منتظر بروز علائم مسمومیت بمانید.

پیشگیری از مسمومیت

بیشتر موارد مسمومیت به وسیله خوردن مواد سمی که در اطراف خانه موجود است حاصل می‌شود.

اقداماتی که برای پیشگیری از مسمومیت وجود دارند شامل:

- لیستی از کلیه گیاهانی که در خانه دارید تهیه کنید
- همه مواد سمی را شناسایی کنید
- آنها را دور از دسترس سگ نگهدارید
- همه مواد شیمیایی، مایعات شوینده، حشره کش‌ها، مواد حاصلخیزکننده و داروها را دور از دسترس سگ نگهدارید. سموم خانگی متداول دیگر شامل ضدیخ‌ها، سموم ضد موش، سم ضد سوسک و سم ضد حشرات می‌باشد.
- سم کک و کنه را بیش از حد استفاده نکنید. دستورات مصرف کارخانه را به دقت رعایت کنید
- نباید به سگتان اجازه رفتن به خانه همسایه را بدهید. سگ‌هایی که تحت مراقبت نباشند اغلب محتویات سطوح آشغال را می‌خورند و به آسانی قادر به جذب مواد سمی آن می‌باشند.

علائم مسمومیت

- استفراغ شدید
- اسهال شدید

- لرزیدن
- تشنج
- وجود خون در استفراغ و مدفوع یا ادرار
- رنگ متمایل به آبی زبان
- ضعف
- غش
- وجود مشکلات تنفسی
- ریزش بزاق فراوان از دهان
- التهاب چشم و دهان
- وجود مواد ویژه و مخصوص روی پوست یا پوشش بدن

اقداماتی که نباید انجام دهید

- نباید منتظر باشید تا علائم مسمومیت بیشتر شود. اگر شما دیدید که سگتان ماده سمی را خورد یا در تماس با آن بود آن را به دامپزشک ارجاع دهید.
- قبل از تماس با دامپزشکتان از مواد تهوع‌آور استفاده نکنید (خیلی از سم‌ها باعث سوزش گلو می‌شوند)
- اگر سگتان غش کرده یا بیهوش است نباید از طریق دهان چیزی به او بخورانید.
- از داروهای انسانی بدون بررسی آنها توسط دامپزشکتان استفاده نکنید.

اقداماتی که باید انجام دهید

- اگر روی بدن سمی وجود دارد آن را بشویید
- از مقدار زیادی آب برای این‌کار استفاده کنید
- برای جلوگیری از مسمومیت خودتان از دستکش مخصوص استفاده کنید
- به سگ اجازه دهید تا حد امکان آب بنوشد (آب باعث رقیق شدن بیشتر سم می‌گردد)
- در صورت دسترسی از قرص‌های ذغال فعال شده استفاده کنید (ذغال فعال (شاربن) مقدار زیادی سم را به خود جذب می‌کند)

اسهال و استفراغ

کلیات

اسهال و استفراغ باعث تمیز شدن سیستم گوارشی سگ می‌گردد. تغییر ناگهانی جیره غذایی متداول‌ترین عامل اسهال یا استفراغ در سگ می‌باشد. سگی که به رژیم خاصی عادت کرده در اثر تغییر سریع جیره از به هم خوردگی وضع معده رنج خواهد برد. عوامل دیگر ایجاد تهوع و اسهال در سگ انگل‌های روده‌ای، عفونت‌های باکتریایی، ماشین‌گرفتگی، اجسام داخلی بیگانه، ناراحتی کلیوی و مسموم می‌باشند. شدت اسهال و استفراغ متغیر می‌باشد. هرگونه اسهال یا استفراغ در توله‌سگ‌ها باید شدیداً مورد توجه قرار گیرد.

پیشگیری از اسهال و استفراغ

اقدامات زیادی برای حذف عواملی که باعث استفراغ و اسهال می‌شوند وجود دارند که شامل:

- از دادن پس‌مانده غذایی به سگتان خودداری کنید
- از تغییر ناگهانی جیره غذایی خودداری کنید
- به سگتان اجازه بازی کردن با اشیاء کوچکی که احتمال بلعیدن آنها وجود دارد ندهید
- از دادن استخوان دنده یا استخوان طیور به سگتان خودداری کنید
- به سگتان اجازه پرتاب زدن در خانه همسایه را ندهید زیرا احتمال دارد که سراغ سطل آشغال آنها برود

- به‌طور منظم مدفوع سگ را برای آزمایش نزد دامپزشک ببرید

علائم: خفیف

- وقوع یک یا دوبار اسهال یا استفراغ در هفته
- عدم ظهور علائم دیگر مربوط به بیماری

اقداماتی که باید انجام دهید

- تا ۲۴ ساعت به سگ غذا ندهید
- آب کافی در اختیار سگ قرار دهید
- اگر علائم بعد از ۲۴ ساعت متوقف شد از گوشت سفید جوشانده شده بدون استخوان با برنج سفید پخته به مدت ۲ تا ۳ روز برای تغذیه استفاده کنید (جوجه یا بوقلمون)
- به تدریج، جیره را به غذای معمولی سابق تغییر دهید

علائم شدید اسهال و استفراغ

- علائم بیش از ۲۴ ساعت طول بکشد
- اسهال و استفراغ مداوم
- وجود خون در مدفوع یا استفراغ
- تب
- وجود درد
- ضعف یا غش
- از دست دادن آب (چشم‌ها در کاسه چشم فرو رفته و پوست پس از کشیدن آن به جای اولش برنمی‌گردد)

اقداماتی که باید انجام دهید
● سگ را به دامپزشکتان ارجاع دهید

- وجود علائم دیگری از بیماری (مانند آبریزش از چشم یا بینی و میزان تنفس بالا)
- وجود هر نوع اسهال یا استفراغ در توله‌سگ

کلیات

غرق شدگی زمانی اتفاق می‌افتد که شش‌های حیوان به وسیله مایعات پر می‌شود. این عمل باعث جلوگیری از جذب هوا شده و موجب عدم کارایی سیستم تنفسی می‌گردد. حتی اگر واقعه غرق شدگی موجب قطع تنفس سگ نگردد می‌تواند بسیار خطرناک باشد. مایعات اضافی می‌توانند به شش‌ها صدمه زده و کارایی آنها را برای جذب اکسیژن کاهش دهند، در نتیجه ممکن است تا چند ساعت پس از وقوع حادثه تهدیدی برای زندگی وجود داشته باشد. غرق شدگی در بین سگ‌ها زیاد معمول نیست. زیرا اکثر آنها در مسافت‌های کوتاه شناگرهای خوبی می‌باشند. عامل شایع غرق شدگی سگ‌ها افتادن آنها در حوض‌ها یا استخرهایی است که دارای سطح یا پله‌های شیب‌دار بوده که مانع فرار یا گریز سگ از غرق شدگی می‌گردد.

علائمی غرق شدگی

- شنا کردن با هیجان و اضطراب
- عدم حرکت در آب

اقداماتی که باید انجام دهید

- زبان سگ را از دهانش بیرون بکشید
- آب را از شش‌ها خارج کنید

در مورد سگ‌های کوچک

- سگ را با گرفتن ران‌ها درست بالای زانو بلند کنید
- سگ را با ملایمت به جلو و عقب تاب دهید تا خروج مایع متوقف شود

در مورد سگ‌های بزرگ

- قسمت میانی بدن سگ را در حالتی که سرش پایین است بگیرید
- قفسه سینه سگ را به‌طور محکم اما ملایم فشار دهید تا خروج مایع متوقف شود
- سگ را به دامپزشکتان ارجاع دهید. اگر سگ هیچ‌یک از علائم حیاتی از قبیل ضربان و تنفس را ندارد و مراقبت‌های درمانی مناسب در دسترس نیست، عمل احیاء قلبی - تنفسی را انجام دهید

اقداماتی که نباید انجام دهید

- اگر سگ علائم بهبود را نشان داد تصور نکنید که مراقبت اورژانسی لازم نیست، زیرا ممکن است صدمات داخلی به شش‌ها وارد شده و در یک دوره چند ساعته باعث جاری شدن ثانویه مایعات به داخل شش گردد یا حتی چنین صدماتی منجر به محدود کردن کارایی شش‌ها برای عمل مناسب شده و موجب کاهش اکسیژن جذب شده به جریان خون گردد.

کلیات

حمله مغزی زمانی اتفاق می‌افتد که سگ کنترل بدنش را به دلیل مختل شدن کار مغز از دست می‌دهد، در کنترل سیستم عصبی، مغز مانند یک کامپیوتر عمل می‌کند. مغز انبوهی از اطلاعات را ذخیره می‌کند و پیام‌هایی از طریق موج‌های الکتریکی به نقاط مختلف بدن می‌فرستد. وقتی عمل مغز مختل می‌شود تحریکاتی که باعث ایجاد یا تغییر اعمال قسمت‌های بدن می‌گردند ممکن است تسلیم تحریکاتی شوند که موجب قطع فعالیت بدن می‌شوند. این عمل موجب تولید حرکات ناگهانی غیرقابل کنترل و رفتارهای نامنظم می‌شود. مهمترین دلیل حمله مغزی صرع می‌باشد. به هر حال حمله مغزی می‌تواند ناشی از درد، ناراحتی‌های دیگری مانند تومور، التهاب پرده‌های مغز یا مسمومیت باشد.

دو نوع حمله مغزی وجود دارد: نوع اول حمله مغزی عمومی که بر قسمت داخلی مغز اثر می‌گذارد. نوع دوم حمله مغزی مختصر (که به عنوان ناخوشی مختصر یا حمله مغزی کانونی معروف است) که فقط بر روی یک قسمت مغز اثر می‌کند. به هر حال می‌تواند به یک حمله مغزی عمومی تبدیل شود.

برای سگ‌هایی که از حمله‌های مغزی قابل برگشت رنج می‌برند ممکن است داروهایی تجویز شود. این داروها نمی‌توانند همیشه مانع

حمله مغزی شوند اما می‌توانند تعداد دفعات حملات مغزی و شدت حملات را به وسیله تثبیت غشاء سلول‌های عصبی در مغز کاهش دهند. اگر دکتر دامپزشکتان دارویی تجویز کرد باید به‌طور منظم دارو را به سگتان بدهید، غفلت در به کار بردن داروها منجر به پیشرفت حمله مغزی می‌شود.

اگر سگتان مبتلا به حمله مغزی است، باید یک کتابچه برای ثبت وقایع داشته باشید. هر وقت حمله مغزی اتفاق می‌افتد زمان آن و مدت طول کشیدن آن را ثبت کنید. اگر متوجه شدید که حمله مغزی بیشتر از قبل یا برای دوره‌های طولانی‌تر اتفاق می‌افتد باید در ظرف ۲۴ ساعت با دامپزشکتان تماس بگیرید.

علائم حملات مغزی عمومی

- سگ به بغل دراز می‌کشد
- حرکت چرخشی پاها
- چرخش چشم‌ها
- کف کردن دهان
- حرکت سریع فک
- تخلیه ادرار و مدفوع

علائم حمله عصبی جزئی

- برخورد یا تصادف با اشیاء
- ایستادن و خیره شدن به آسمان

● در صورت امکان درجه حرارت مقعدی را بگیرد

● سگ سعی می‌کند مگس‌های خیالی را بگیرد
● انقباضات موضعی ماهیچه‌ها

فوراً با دامپزشکتان تماس بگیرید اگر:

- این اولین حمله مغزی سگ شماست
- اگر سگتان بیش از یک حمله مغزی در مدت ۲۴ ساعت داشته باشد
- اگر حمله مغزی بیش از ۳ دقیقه طول بکشد و سگ به سرعت و به‌طور کامل بهبود نیابد. حمله عصبی که زیاد طول بکشد می‌تواند منجر به مرگ شود
- درجه حرارت بدن سگ از $39/7$ درجه سانتی‌گراد بیشتر باشد.

در عرض ۲۴ ساعت با دامپزشکتان تماس بگیرید اگر:

- داروهای ضد حمله مغزی به سگ می‌دهید.
- یک حمله مغزی کوتاه دارد که کمتر از ۳ دقیقه طول می‌کشد و خیلی سریع و به‌طور کامل بهبود می‌یابد.

اقداماتی که باید انجام دهید

- مانع صدمه‌زدن سگ به خودش شوید
- سگ را به محلی امن که دور از اثاثیه خانه و راه پله باشد منتقل کنید
- در اطراف سگ بالش یا پتو قرار دهید
- طول مدت حمله مغزی را ثبت کنید

اقداماتی که نباید انجام دهید

- نباید دستتان را نزدیک دهان سگ ببرید
- نباید هیچ چیزی از راه دهان به سگ بخورانید

پس از حمله مغزی

- سگ را در یک اتاق تاریک قرار دهید
- سگ را ساکن نگهدارید، از ایجاد حرکت ناگهانی یا صدای بلند خودداری کنید
- مقدار کافی غذا و آب در اختیار سگ قرار دهید
- بزاق اضافی را پاک کنید
- ادرار و مدفوع را تمیز کنید

پیچ خوردگی معده

کلیات

پیچ خوردگی معده که به عنوان چرخش معده نیز معروف است عارضه‌ای است که در آن معده متسع شده و به دور خودش می‌چرخد. نتیجه این خواهد شد که محتویات معده قادر به تخلیه به درون روده کوچک نخواهد بود و گازها و مایعاتی که در معده تشکیل می‌شود منجر به انبساط سریع معده می‌شود، وقتی فشار زیاد می‌شود سگ سعی می‌کند به وسیله آروغ زدن یا استفراغ این مواد اضافی را خارج نماید. معده متسع موجب فشار آمدن بر روی دیافراگم و محدود کردن تنفس می‌شود؛ همچنین عمل ارگان‌های داخلی دیگر مانند طحال و کلیه‌ها را متوقف می‌کند.

پیچ خوردگی معده منجر به قطع جریان خون به معده گشته و منجر به مرگ بافت‌های آن می‌گردد. وقتی اندازه معده در اثر پیچ خوردگی بزرگ می‌شود بر روی بزرگ سیاهرگ زیرین که خون را به قلب بازمی‌گرداند فشار آورده و منجر به شوک شدید و خطرناکی می‌شود. در بسیاری از سگ‌ها این شوک غیرقابل برگشت است و

علیرغم معالجه، سگ می‌میرد.

پیچ خوردگی معده بیشتر در سگ‌های بزرگ و نژادهایی که دارای سینه پهن و عمیق هستند مانند گریت دین، سنت برنارد، جرمن شپرد و اریش ستر اتفاق می‌افتد. پیچ خوردگی معده می‌تواند در هر سنی اتفاق بیفتد این بیماری فوق‌العاده خطرناک و اورژانسی بوده و باید فوراً به دنبال کمک‌های حرفه‌ای بود.

علائم پیچ خوردگی معده

- اتساع شکم
- استفراغ (تلاش ناموفق برای استفراغ کردن)
- آروغ زدن مداوم
- تنفس سریع و کم عمق
- بروز علائم ناراحتی در صورت شوک
- غش کردن

اقدامی که باید انجام دهید

- سگ را به دامپزشکتان منتقل نمایید

انتقال سگ به دامپزشک

کلیات

حرکت دادن حیوانی که دارای جراحات شدید است بسیار خطرناک می‌باشد. حتی حرکت‌های جزئی می‌تواند به صدمات شدید منجر گردد. علاوه بر این سگی که درد دارد سعی می‌کند شما را گاز بگیرد. این نکته بسیار مهم است که شما باید حداکثر سعی‌تان را در جهت کاهش خطرات بیشتر به‌کار برید. مراقب خودتان و سگتان باشید، اگر سگ شما را گاز گرفت به دنبال مراقبت‌های پزشکی باشید.

نکاتی که باید به‌خاطر بسپارید

هنگام بلند کردن سگ مواظب ستون فقرات آن باشید سگی با جراحات وخیم ممکن است شکستگی ستون فقرات داشته باشد. وقتی هنگام بلند کردن سگ از ستون فقرات آن به‌طور مناسب محافظت نشود استخوان شکسته ممکن است حرکت کرده یا انتهای قسمت‌های شکسته با یکدیگر مالش پیدا کرده و منجر به قطع نخاع شود که در نتیجه سگ فلج خواهد شد. ستون فقرات سگ می‌تواند به وسیله قرار دادن یک تخته یا یک حوله تا کرده در زیر آن حفاظت گردد. در صورت امکان در هنگام بلند کردن سگ ستون فقرات آن را راست نگهدارید.

پای شکسته سگ را بالا نگهدارید اگر شما شک دارید که پای سگ شکسته است آن عضو را

کنار بدن سگ قرار دهید. با بالا نگهداشتن اندام آسیب دیده باعث دور کردن وزن بدن از این عضو خواهید شد. همچنین می‌توانید با قرار دادن حوله تا کرده یا پتو از عضو آسیب دیده محافظت کنید.

هنگامی که سگی را با له‌شدگی قفسه سینه به دامپزشک منتقل می‌کنید سعی کنید طرفی از قفسه سینه که له شده است به طرف پایین باشد اگر شما نسبت به له‌شدگی قفسه سینه مشکوک هستید سعی کنید طرفی از قفسه سینه را که از لحاظ شکل از طرف دیگر بهتر و سالم‌تر است تشخیص دهید و آن طرف را به سمت بالا قرار دهید در نتیجه سگ را با حداقل صدمه به دامپزشک منتقل خواهید کرد زیرا طرف سالم از طرف دیگر بهتر کار می‌کند. اگر سگ را طوری قرار دهید که طرف سالم به سمت پایین باشد سگ با مشکلاتی در نفس کشیدن مواجه خواهد شد. اگر سگ هم دارای شکستگی پا و هم له‌شدگی قفسه سینه می‌باشد اول له‌شدگی قفسه سینه باید مد نظر قرار گیرد.

در صورت لزوم به سگ پوزه‌بند بزنید. سگی که احساس درد می‌کند حتی ممکن است نسبت به صاحبش چموش و سرکش باشد. باید آن را مهار کنید ولی نباید در مورد سگ‌هایی که استفراغ و یا تشنج دارند و یا سگ‌هایی که بیهوشند از پوزه‌بند استفاده کنید علاوه بر این از به‌کار بردن پوزه‌بند در مورد سگ‌هایی که

طرف بالا باشد برای حفاظت بیشتر در زیر عضو شکسته (دست و پا) یک حوله یا پارچه قرار دهید

- قسمتی از قفسه سینه که له شده است به طرف پایین باشد

- سگ را بر روی یک تخته قرار دهید (سگ‌های کوچک را می‌توانید روی یک حوله تا شده یا در یک جعبه قرار بدهید)

در مورد سگ کوچک

- دست‌ها را زیر تخته یا مقوا یا حتی بدن سگ (در مواردی که تخته و مقوا موجود نیست) قرار دهید
- به‌طور ملایم (مانند حالتی که هنگام بلند کردن مایعات دارید) آن را بلند کنید

در مورد سگ بزرگ

- دست‌ها را زیر تخته یا بدن سگ (اگر تخته در دسترس نیست) قرار دهید
- به‌طور ملایم (مانند بلند کردن مایعات) آن را بلند کنید
- به آهستگی به طرف ماشین بروید
- سگ را بر روی صندلی در حالتی که پشتش به طرف عقب ماشین است قرار دهید
- سگ را گرم نگهدارید (این عمل اثر شوک را کاهش می‌دهد)
- یک پتو بر روی سگ بگذارید
- بخاری ماشین را روشن کنید
- به آرامی و آهستگی به طرف کلینیک دامپزشکی حرکت کنید

اقدامی که نباید انجام بدهید

- از هرگونه حرکت ناگهانی سگ خودداری کنید. تا حد ممکن حرکت سگ را تقلیل دهید و در صورت لزوم به آرامی آن را حرکت دهید.

شکستگی فک یا صدمات داخل دهانی دارند باید خودداری کنید. پوزه‌بند زدن در قسمت‌های گذشته توضیح داده شده است.

انتقال سگ با صدمات جزئی به دامپزشک

سگی که جراحات جزئی و مختصر دارد ممکن است قادر باشد به سمت ماشین بیاید اگر شما تصمیم دارید سگ را جابه‌جا کنید آن را به روش معمولی بلند کنید اما رعایت مراقبت‌های ویژه باعث بدتر شدن جراحت نخواهد شد. سگ را در یک پتو یا حوله بپیچید این کار علاوه بر حفاظت از دست و پای آسیب‌دیده کمکی برای پوشاندن زخم می‌باشد، این کار باعث گرم شدن سگ شده و اثرات شوک را کاهش می‌دهد.

انتقال با جراحات وخیم

سگ‌های کوچک را می‌توان به تنهایی منتقل کرد ولی در مورد انتقال سگ‌های بزرگ به کمک افراد دیگر نیز احتیاج می‌باشد، پیشنهاد می‌شود که برای انتقال سگ کوچک آن را در جعبه‌ای قرار دهید و در مورد سگ‌های بزرگ آنها را روی یک تخته بگذارید. به کار بردن هر دو روش گفته شده باعث محافظت از سگ می‌شود. زیرا در این مورد هنگام بلند کردن سگ ستون فقرات آن راست باقی می‌ماند. استفاده از پتوی تمیز در این مورد می‌تواند سودمند باشد، ولی در صورت عدم دسترسی به اشخاص دیگر وقت را برای جستجوی آنها تلف نکنید. در مواردی که تهدیدی برای زندگی سگ وجود دارد توجه سریع دامپزشکی کلید بقای سگ است.

اقداماتی که باید انجام دهید

موقعیت سگی که می‌خواهید آن را بلند کنید

- پشت سگ به طرف شما باشد
- طرفی از بدن که عضو شکسته قرار دارد به

فصل ۳

موارد بعد از
فوریت‌های
دامپزشکی

بخش ۱

دارو دادن

کلیات

- سگ کوچک را می‌توانید بر روی یک میز نزدیک دیوار قرار دهید
- دهان سگ را باز کنید
- یک دست را روی پوزه سگ قرار دهید به‌صورتی که انگشت شست، پشت دندان نیش و انگشت‌های دیگر پشت بقیه دندان‌ها باشد
- سر را به طرف عقب بکشید
- با دست دیگر فک را پایین بکشید
- قرص را تا جایی که ممکن است در فاصله دورتری در پشت زبان بیاندازید.
- قرص را با سرعت و به آرامی با نوک انگشتان لمس کنید
- دهان سگ را ببندید
- گلولی سگ را بمالید تا قرص را قورت دهد
- دهان سگ را باز کنید و نگاه کنید آیا قرص پایین رفته یا نه، اگر پایین نرفته است، عمل را تکرار کنید

روش دوم: دارو دادن به وسیله فریب دادن سگ

- بعضی از سگ‌ها از خوردن قرص یا هر چیز خارجی علیرغم تلاش فراوان خودداری می‌کنند برای دارو دادن به چنین سگ‌هایی باید آنها را فریب بدهید.
- شما می‌توانید برای قرص دادن به سگ آن را در مقداری غذای مورد علاقه سگ مانند پنیر، کره یا

دامپزشک شما برای کامل کردن معالجه سگتان ممکن است داروهایی تجویز کرده و به شما سفارش کند که آنها را به کار ببرید. اما استفاده از دارو در صورتی که آن را به اندازه مناسب و در موعد مقرر به کار نبرید کارساز نخواهد بود. دامپزشک شما در مورد زمان و چگونگی دارو دادن دستوراتی خواهد داد. بعضی اوقات داروی تجویز شده اثر مورد انتظار را نخواهد داشت. در چنین مواردی، دامپزشک مجبور است داروی دیگری را تجویز کند، به هر حال، اگر دستورات دامپزشک پیگیری نگردد تعیین اثر دارو غیرممکن است. بعضی از سگ‌ها علیرغم کوشش‌های زیاد به شما اجازه دادن دارو به آنها را نمی‌دهند در این موارد باید مراقب باشید حیوان عصبانی و حیوانی که از خوردن دارو خودداری می‌کند شما را گاز نگیرد. در صورتی که سگ شما را گاز گرفت باید به دنبال مراقبت‌های پزشکی باشید. اگر در دادن دارو مشکل دارید با دامپزشکتان تماس بگیرید. در چنین مواردی ممکن است دامپزشک به شما سفارش کند روش دارو دادن را تغییر دهید یا سگ را به کلینیک ببرید تا دارو به وسیله تزریق استعمال شود.

قرص دادن به وسیله دست

- سگ را طوری نگهدارید که قادر به برگشتن نباشد
- سگ بزرگ را در حالت نشسته در حالی که پشتش به دیوار است نگهدارید

● انگشت شست را در حالی که سایر انگشتان ثابت هستند به سمت پایین حرکت دهید این عمل موجب ایجاد حفره یا فضای بین پلک پایین و چشم می‌گردد.

● دستی که لولهٔ پماد در آن است به آرامی در کنار سر قرار دهید

● مقدار لازم پماد در فضای ایجاد شده قرار دهید (مواظب باشید لولهٔ پماد با کرهٔ چشم سگ برخورد نکند این عمل موجب خراش قرنیه خواهد شد)

● به آرامی پلک پایین و بالا را به سمت هم حرکت دهید این عمل موجب می‌شود که پماد لایهٔ نازکی بر روی کره چشم و حذقه ایجاد کند.

استعمال قطره

● ترشحات چشم را تمیز کنید برای این کار از یک تکه کتان که در آب گرم خیس خورده استفاده کنید

● به آرامی سر سگ را کج کنید

● پلک بالا را از کره چشم دور کنید

● سر سگ را طوری نگهدارید که انگشت شست روی پلک پایین و بقیه انگشتان روی پلک بالا باشد

● انگشت نشانه را در حالی که انگشت شست ثابت است به سمت بالا حرکت دهید

● دستی را که قطره‌چکان در آن است کنار سر بگیرید

● قطره‌چکان را در قسمت بالایی کرهٔ چشم قرار دهید (مراقب باشید که قطره‌چکان با کره چشم برخورد نکند زیرا ممکن است منجر به خراش قرنیه شود)

استعمال دارو در گوش

● کانال گوش سگ دارای دو قسمت عمودی و افقی می‌باشد که غدد چربی فقط در قسمت جلوی پردهٔ صماخ قرار دارند. به این نکته باید توجه کرد که دارو باید به هر دو بخش منتقل شود و به پرده صماخ برسد

● کانال گوش را به وسیله بلند کردن لاله گوش

بادامزمینی پنهان کنید یا می‌توانید قرص را خرد کرده و با غذای سگ مخلوط کنید

دادن داروهای مایع به وسیله دست

● دهان سگ را باز کنید

● یک دست را روی پیوزه سگ قرار بدهید به طوری که انگشت شست پشت دندان نیش و انگشت‌های دیگر پشت بقیه دندان‌ها باشد

● سر سگ را مستقیم نگهدارید (نباید سر سگ را مانند هنگام قرص دادن کج کنید)

● با دست دیگر فک را پایین بکشید

● مایع را در کنار دهان قرار دهید (نباید در عقب زبان بریزید) زیرا ممکن است مایع به جای گلو در

راه هوایی برود

● دهان سگ را ببندید

● گلولی سگ را بمالید تا سگ دارو را قورت دهد

● دهان را برای بررسی اینکه سگ دارو را قورت داده یا نه باز کنید، اگر دارو پایین نرفته است عمل را تکرار کنید

با فریب دادن سگ

● دارو را در کاسه پر از غذای مورد علاقه سگ بریزید

● مایع را به طور کامل با غذای سگ مخلوط کنید

استعمال دارو در چشم

● متداول‌ترین نوع استعمال دارو در چشم پمادها و قطره‌ها هستند باید به این نکته توجه داشت که این داروها مستقیماً در تماس با کره چشم باشند

استعمال پماد

● ترشحات چشم را پاک کنید (برای این کار از یک تکه کتان که در آب گرم خیس داده شده است استفاده کنید)

● پلک پایینی را از کره چشم دور کنید

● سر سگ را با یک دست طوری نگهدارید که انگشت شست روی پلک پایین و سایر انگشتان بر روی پلک بالا باشد

نمایان کنید

● پماد یا قطره را در کانال گوش قرار دهید

● پشت گوش را در محل اتصال آن با سر به

وسیله مالش ماساژ دهید (شما ممکن است

صدای چلپ چلوبی را بشنوید) این صدا نشان

می‌دهد که دارو به سمت پرده صماخ پایین

می‌رود

● سعی کنید صدای چلپ چلوب گوش را به مدت

دو دقیقه ایجاد کنید

● مایعات اضافی را به وسیله انگشتتان که با

آستری کتان پوشانیده شده است پاک کنید (نباید

چیزی به داخل گوش فرو کنید)

آتل، بانداژ، زهکشی

کلیات

آتل، بانداژ و زهکشی کمک‌های بسیار مهمی برای التیام هستند. آتل اندام را در وضعیت صحیحش نگه می‌دارد به طوری که بتواند التیام یابد. بانداژ باعث تمیز نگهداشتن زخم می‌شود و به جلوگیری از عفونت کمک می‌کند و آن را در برابر جراحی بیشتر محافظت می‌کند یک زه کش در زخم قرار می‌دهند تا مایع زیادی در آن جمع نشود.

اگر هر یک از این وسایل را استفاده کرده‌اید باید هر چند مدت آن را معاینه کنید. اگر شما هرگونه تورم، چرک اضافی، بوی چرک یا جراحات اضافی مشاهده کردید مراتب را به اطلاع دامپزشکتان برسانید.

وقتی قسمتی از بدن سگ را که دردناک است معاینه می‌کنید مواظب باشید شما را گاز نگیرد. اگر سگتان شما را گاز گرفت به دنبال مراقبت‌های پزشکی باشید.

آتل

آتل برای قرار دادن اندام در وضعیت صحیحش استفاده می‌شود تا التیام استخوان‌های شکسته را تسهیل کند. آتل باید به اندازه کافی محکم باشد تا بتواند عضو شکسته را در وضعیت صحیحش نگهدارد ولی نباید آنقدر سخت و سفت باشد که مانع گردش خون شده و منجر به

تورم یا زخم‌های ناشی از فشار گردد. آتل‌بندی مشکل می‌باشد و اکثراً لازم است قبل از آتل‌بندی سگ‌ها را عمیقاً بی‌حس یا بیهوش ساخت. در هنگام آتل‌بندی محافظت از خود برای شخص مشکل می‌باشد.

مراقبت از آتل

● روزی سه بار بالا و پایین آتل را جهت بررسی تورم بازدید کنید. این کار را با گذاشتن انگشتان در بالا و پایین آتل انجام دهید

● قسمت بالای آتل ممکن است سخت باشد اما شما باید قادر به فرو کردن انگشتان در زیر آن باشید

● شما باید قادر باشید انگشتان را بین پنجه‌های سگ قرار دهید. آنها نباید سرد یا متورم باشند

● روزی سه بار عضو را از نظر سائیدگی و زخم معاینه کنید.

● وقتی که عضو حرکت می‌کند قسمت بالایی آتل باید به مقدار مختصر حرکت کند

● وقتی شما انگشتان را از بین پنجه سگ بیرون می‌کشید باید خشک باشد در غیر این صورت احتمال وجود زخم بازی که مایع از آن تراوش می‌کند وجود دارد.

● سگ را آرام و بی‌حرکت نگهدارید و میزان تحرک آن را محدود کنید. به سگ اجازه دویدن

نوع پنروس (Penrose) که تکه کوچکی از لوله پلاستیکی است که در داخل زخم قرار داده می‌شود. یک یا هر دو طرف لوله از پوست بیرون می‌زند، مایعی که در اطراف لوله تراوش می‌شود نمی‌تواند به داخل لوله وارد شود.

محافظت از زهکش

- این ابزار را برای تمیز کردن آماده کنید
- نوع حلقه‌ای: گره را به انتهای دیگر شکاف بکشید
- نوع پنروس: انتهای لوله زهکش را به جلو و عقب حرکت دهید

- چرک و مایعات اضافی را از سوراخ زهکش خارج کنید

- مقداری گازاستریل را در پراکسید هیدروژن ۳٪ خیس دهید

- گاز را روی سوراخ زهکش بکشید تا مایعات و چرک‌های خشک شده نرم شود

- چرک و مایعات را خارج کنید

- سوراخ‌های زهکش را تمیز کنید

- قطره‌چکان یا سرنگ را با پراکسید هیدروژن ۳٪ پر کنید

- مقدار کمی در سوراخ زهکش بریزید (پراکسید هیدروژن کف کرده و بالا می‌آید)

- با گاز خشک روی آن بمالید

- سه بار در روز این عمل را انجام دهید یا به دستور دامپزشکتان عمل کنید

اگر سگ مجرای خروج چرک را می‌جود از

گردنبند الیزابت استفاده کنید

گردنبند الیزابت

گردنبند الیزابت، گردنبند پلاستیکی بزرگی است که متناسب با قطر گردن سگ می‌باشد، علت نامگذاری آن به این نام براساس رسمی است که مردم انگلستان در زمان ملکه الیزابت اول عادت به پوشیدن آن داشتند، این گردنبند مانع پنجول زدن سگ به چشم و گوشش گردیده و مانع می‌شود که سگ بخیه، زخم، آتل، بانداژ و زهکش

آزادانه را ندهید و آن را به وسیله قلابه نگهدارید.

- آتل را به وسیله کشیدن یک جوراب کهنه روی آن تمیز نگهدارید و همچنین آتل باید در جایش ثابت باشد.

- آتل را خشک نگهدارید این کار را به وسیله پوشاندن آن با یک کیف پلاستیکی هنگام خروج از خانه انجام دهید.

- وقتی به خانه برگشتید پلاستیک را بردارید.

- اگر سگ اقدام به جویدن آتل می‌کند از گردنبند الیزابت استفاده کنید.

بانداژ

بانداژ به خشک و تمیز بودن زخم کمک می‌کند، بنابراین احتمال عفونی شدن زخم را کاهش می‌دهد. آنها همچنین باعث محافظت زخم در برابر صدمات بیشتر می‌شوند.

مراقبت از بانداژ

- زخم را برای بررسی تورم و چرک که علائم عفونت می‌باشند معاینه کنید.

- بانداژ را تمیز و خشک نگهدارید، هنگام خروج از خانه آن را به وسیله پلاستیک ببوشانید

- سگ را آرام و ساکن نگهدارید و میزان تحرک آن را محدود نمایید. به سگ اجازه دویدن آزادانه را ندهید و آن را به وسیله قلابه نگهدارید.

زهکش

این‌ها ابزاری هستند که چرک و مایعات اضافی را از زخم خارج می‌کنند؛ این عمل به التیام زخم کمک می‌کند، برای اینکه این ابزار کارآیی خود را حفظ کند باید به‌طور مرتب تمیز شوند.

نباید از کار کردن با این ابزار بترسید زیرا ندرتاً موجب صدمات بیشتر به سگ می‌شوند، آن هم وقتی که به‌طور ماهرانه استفاده شود. دو نوع از این ابزار وجود دارد: نوع حلقه‌ای، که حلقه‌ای است که به داخل پوست رفته و با یک گره بسته می‌شود.

مناسب سفت کنید تا از گردن سگ خارج نشود. از نواری از گاز استریل برای بستن آن استفاده کنید. اگر سگتان جراحی اطراف صورت یا گوش داشته است روزی یک‌بار گردنبند را بردارید و تمیز کنید.

را بچود. در صورتی که گذاشتن گردنبند الیزابت برای سگ ضروری است دامپزشکتان یک عدد از آن را در اختیار شما قرار خواهد داد. وقتی از گردنبند استفاده می‌کنید باید آن را به‌طور

بخش ۳

عملیات قبل و بعد از جراحی

کلیات

● شب قبل از جراحی به سگ آب هم ندهید (سگ‌های خیلی پیر و آنهایی که ناراحتی کلیوی دارند باید در طول شب به آب دسترسی داشته باشند)

اقداماتی که نباید انجام دهید

● اگر صبح روز عمل به سگ غذا دادید این حقیقت را از دکتر دامپزشک پنهان نکنید اگر جراحی به تأخیر افتد بهتر از این است که در حین بیهوشی مشکل جدی اتفاق بیافتد.

زمانی که سگتان توانایی تحمل عمل جراحی را دارد زمان مناسبی برای عمل است. در چنین مواردی شما می‌توانید اقداماتی برای کمک کردن به سگتان قبل یا بعد از جراحی انجام دهید. در این بخش راهنمایی‌های کلی و عمومی مطرح گردیده است. بعضی از عمل‌های جراحی به آمادگی و مراقبت ویژه‌ای نیاز دارند. دامپزشکتان در این مورد بهترین اقدامات را به شما توصیه خواهد کرد.

بعد از عمل

بعد از عمل باید سگتان را به مدت دو هفته از نزدیک تحت نظر بگیرید. این عمل به شما کمک می‌کند که نسبت به سلامتی مناسب سگتان و اینکه مشکلی ندارد مطمئن شوید.

۲۴ ساعت اولیه پس از عمل

بیشتر عمل‌ها در صبح یا در ساعات اولیه بعد از ظهر انجام می‌شود. اقدامات زیر را به فرض اینکه جراحی انجام شده انجام دهید (سفارشات دکتر دامپزشکتان را مبنی بر چگونگی مراقبت از سگ در طول ۲۴ ساعت اولیه پس از عمل اجرا کنید).

● تا سگ کاملاً به هوش نیامده به آن آب و غذا ندهید حتی بعد از آن هم سگ هنوز تحت تأثیر

قبل از عمل

● سگتان را برای جراحی آماده کنید
● برای عمل جراحی لازم است به سگتان داروی بیهوشی بدهید تا در معرض خطر کمتر و جزئی‌تری قرار گیرد. وقتی سگ بیهوش می‌شود رفلکس محافظتی‌ای که نای را در هنگام بلع می‌بندد از بین می‌رود. در این هنگام اگر سگ استفراغ کند ممکن است تکه‌ای از مواد استفراغ شده وارد نای شده و به ریه‌ها منتقل شود که این عمل ظرفیت تنفسی را کاهش داده و حتی ممکن است منجر به مرگ شود. شما می‌توانید خطر را کاهش دهید.

اقداماتی که باید انجام دهید

● شب قبل از جراحی به سگ غذا ندهید

است که ناحیه ملتهب یا متورم در هنگام فشار دادن تقلیل نمی‌رود و معمولاً هنگام لمس کردن آنقدر گرم و دردناک نیست

● بیرون زدن ارگان‌ها یا بافت‌ها از محل برش: هنگام جراحی شکم لازم است همه لایه‌های ماهیچه‌ای شکم پاره شود. گاهی اوقات بخیه‌هایی که لایه‌های ماهیچه‌ای را به سمت همدیگر می‌کشند پاره شده و ارگان‌ها و بافت‌های شکم بیرون می‌ریزند و ورمی را در زیر پوست ایجاد می‌کنند که هنگام فشار دادن آن اندازه‌اش کاهش می‌یابد و هنگام لمس کردن احساس گرمی نمی‌شود. اگر تکه‌ای از چربی شکم بیرون زدگی باید نباید آن را بیرون بکشید و فوراً سگ را به دامپزشکتان منتقل کنید.

عفونت

ناحیه عفونی در هنگام لمس کردن داغ بوده و ترشحات ضخیم خامه‌ای رنگی دارد. معمولاً ناحیه عفونی در اثر فشار کاهش اندازه پیدا نمی‌کند مگر این‌که چرک از بین بخیه بیرون بزند.

با دامپزشکتان تماس بگیرید اگر:

- هر گونه عفونتی وجود دارد
- هر گونه تورمی وجود دارد (مگر این‌که معلوم شود تورم به دلیل بخیه باشد)
- هر چیزی که از زخم بیرون بزند
- درجه حرارت بدن سگ بالا باشد (۴۰ درجه یا بالاتر)
- سگ غذا نمی‌خورد
- سگ پس از ۴۸ ساعت هنوز خواب‌آلود است
- سگ اسهال یا استفراغ دارد.

داروهای بیهوش‌کننده قرار دارد و دادن آب و غذا ممکن است موجب استفراغ شود.

- سگ را تشویق به استراحت کنید. سگ را در جای آرام و سر بسته و تاریک نگهدارید.
- به سگ دست نزنید مگر اینکه به شما سفارش شده باشد.
- اگر زخم خونریزی کمی داشت نترسید (و اگر خونریزی زخم زیاد بود، فوراً با دامپزشکتان تماس بگیرید)

تا زمان برداشتن بخیه‌ها

بخیه‌ها معمولاً ۱۴-۱۰ روز بعد از عمل برداشته می‌شوند. بخیه‌هایی که شما قادر به دیدن آنها می‌باشید معمولاً غیرقابل جذب هستند. دامپزشکتان در زمان مناسب آنها را خارج خواهد کرد. بخیه‌های زیر پوستی معمولاً از نوع قابل جذب هستند و به آهستگی در عرض چند هفته ناپدید خواهند شد.

تا زمان برداشتن بخیه‌ها یا جذب شدن آنها باید به دقت سگتان را تحت نظر قرار دهید و فعالیت‌های آن باید محدود شود؛ در غیر این صورت ممکن است زخم پاره شود و این عمل می‌تواند منجر به جراحی دیگری شود و زمان بهبود را طولانی کند.

- سگ را فقط هنگامی که به وسیله قلابه محدود شده حرکت دهید. اجازه ندهید که آزادانه بدود یا شناکند.
- زخم را فقط اگر دامپزشکتان سفارش کرده باشد تمیز کنید
- سگتان را حمام نکنید
- هر روز زخم را از نظر تورم معاینه کنید
- تورم می‌تواند به خاطر چند عامل باشد:
- واکنش به بخیه: این متداول‌ترین دلیل تورم

بخش ۴

توانبخشی

کلیات

توانبخشی شامل اصولی است که بهبودی زخم یا جراحت را تا حد ممکن و هم به طور کامل تضمین می‌کند. یکی از مهمترین جنبه‌های توانبخشی، دارو دادن است که در فصل سوم بحث شده است. استراحت و افزایش تدریجی فعالیت قسمت‌های دیگر برنامه توانبخشی را تشکیل می‌دهد. پیشنهادهاتی که در این بخش می‌شود خطوط راهنمای ساده‌ای هستند که می‌توانند مؤثر باشند. دکتر دامپزشکتان می‌تواند بهترین اقداماتی را که برای بهبود وضعیت ویژه سگتان مفید است به شما سفارش کند.

دوره استراحت

در دوره استراحت لازم است فعالیت‌های سگ محدود شود فعالیت بیش از حد در طول این دوره می‌تواند موجب کشیدگی بخیه‌ها، باز شدن بانداژ، حرکت آتل و فشار روی عضلات گردد که می‌تواند منجر به صدمات بیشتر و افزایش زمان لازم برای بهبودی گردد. در چنین مواردی جراحاتی که در اثر حرکت بدتر شده‌اند می‌توانند منجر به صدمات دائمی گردند.

اقداماتی که باید انجام دهید

- سگ را در خانه حبس کنید
- برای چند هفته ورزش سگ را محدود کنید

- وقتی از خانه خارج می‌شوید سگ را با قلاده نگهدارید.

بعد از دوره استراحت

بعد از شروع مرحله التیام شما باید فعالیت‌های روزانه سگتان را افزایش دهید. این عمل باید به تدریج صورت گیرد. تمرین بیش از اندازه به محض برطرف شدن ناتوانی می‌تواند منجر به صدمات بیشتری گردد، به خصوص در سگ‌هایی که حرکت آنها به دلیل بستن آتل یا ابزار دیگر محدود شده بود. اگر به سگ تمرین ندهید مفصل‌ها به تدریج سفت شده و ماهیچه‌ها ممکن است تحلیل برود. چندین اقدام برای کمک کردن به سگ در جهت باز یافتن زندگی طبیعی گذشته قابل انجام است.

تحریک مفصل

مفصل سفت و سخت فاقد مایع سینوویال (Synovial) می‌باشد. مایع لغزنده‌ای که به حرکت راحت مفصل کمک می‌کند. شما می‌توانید تولید این مایع را تحریک کنید و باعث شل شدن مفصل بشوید. شما همچنین می‌توانید ماهیچه‌هایی را که در اثر عدم حرکت ضعیف شده‌اند فعال کنید.

اقداماتی که باید انجام دهید

- مفاصل سفت و سخت را به آرامی در جهت

● این عمل را به طرف قلب انجام دهید نه بر خلاف آن.

ورزش

ورزش باید به تدریج شروع شود. هدف از ورزش فعال کردن جریان خون، تولید مایع ساینوویال و فعال کردن ماهیچه‌ها بدون وارد کردن فشار بیش از حد روی مفصل و استخوان‌هاست. شنا یکی از بهترین ورزش‌هاست. قدم زدن ملایم که به صورت مداوم و فعال ادامه یابد خوب می‌باشد. دویدن باید در ابتدا محدود باشد اما بعد از پیشرفت در وضعیت سگ می‌توان میزان فعالیت را افزایش داد.

طبیعی‌اش حرکت دهید.

● مواظب باشید که مفصل را با زور حرکت ندهید زیرا این عمل برای حیوان دردناک می‌باشد

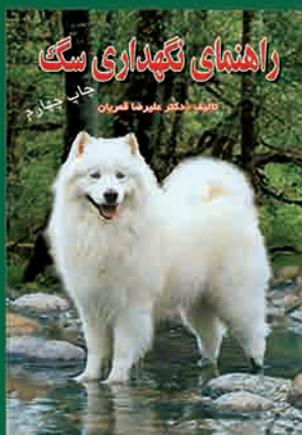
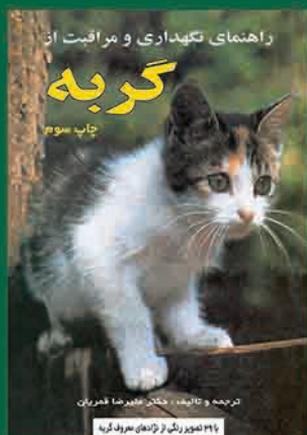
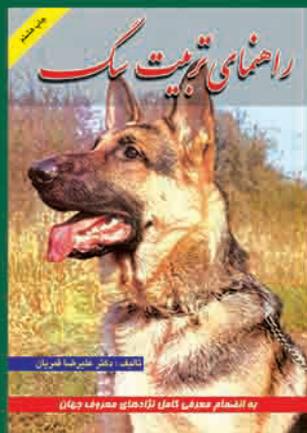
ماساژ

ماساژ باعث افزایش جریان خون شده و می‌تواند ماهیچه‌های تحلیل رفته را تحریک کند.

اقدامی که باید انجام دهید

● انگشت‌ها و شست‌ها را روی ماهیچه‌هایی که باید ماساژ داده شوند قرار دهید
● به آرامی ماهیچه را خم کنید

از همین سری منتشر شده است :

ISBN : 978-964-96087-6-1

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۹۶۰۸۷-۶-۱